BUDAPEST, 1942. DECEMBER 2. — II. ÉVFOLYAM 49. SZÁM

MAGYAR FUTÁR

RAJNIS FERENC LAPJA

Ára: 20 fillér

HAVAS MAGYAR REPÜLŐTÉR A SZOVJETFÖLDÖN

(Jánossy Endre felvétele.)

MAGYAR REPÜLŐK

Magyar vadászrepülő az ellenséges terület fölé indul

A gépek előkészítése a felszállásra

Szorgos munka a szovjetföldi magyar repülőtéren

Búcsúzás a bajtársaktól

A géppuska fenyegetően mered a magasba

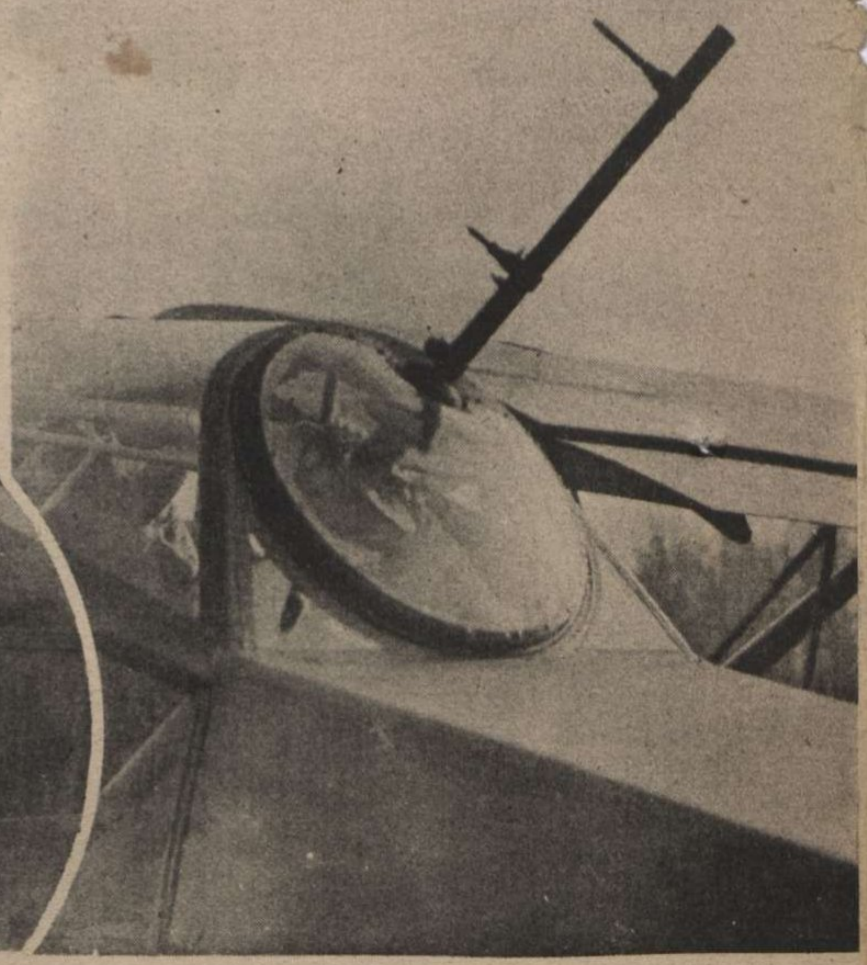

Felbúg a motor a repülőtéren

A SZOVJETFRONT KITÜNTETETT MAGYAR HŐSEI:

HAJDU ISTVÁN
főhadnagy, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal II. oszt. Német Vaskereszt

KLOTÁN GÉZA
hdp. őrmester, Magyar Bronz Vitézségi Érem

GALLAI FERENC
zászlós, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal II. oszt. Német Vaskereszt

BICZÓK JÓZSEF
szakaszvezető, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem a Hadiszalagon

IMRE LÁSZLÓ
őrvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

UTASY JÁNOS
honvéd, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

SIMÁN JÁNOS
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

A KELETI HADSZINTÉREN

A Magyar Futár eredeti képsorozata (Jánosffy Endre felvételei)

← Gondos előkészület a légiharcra

→ Minden rendben a nagy küzdelemre...

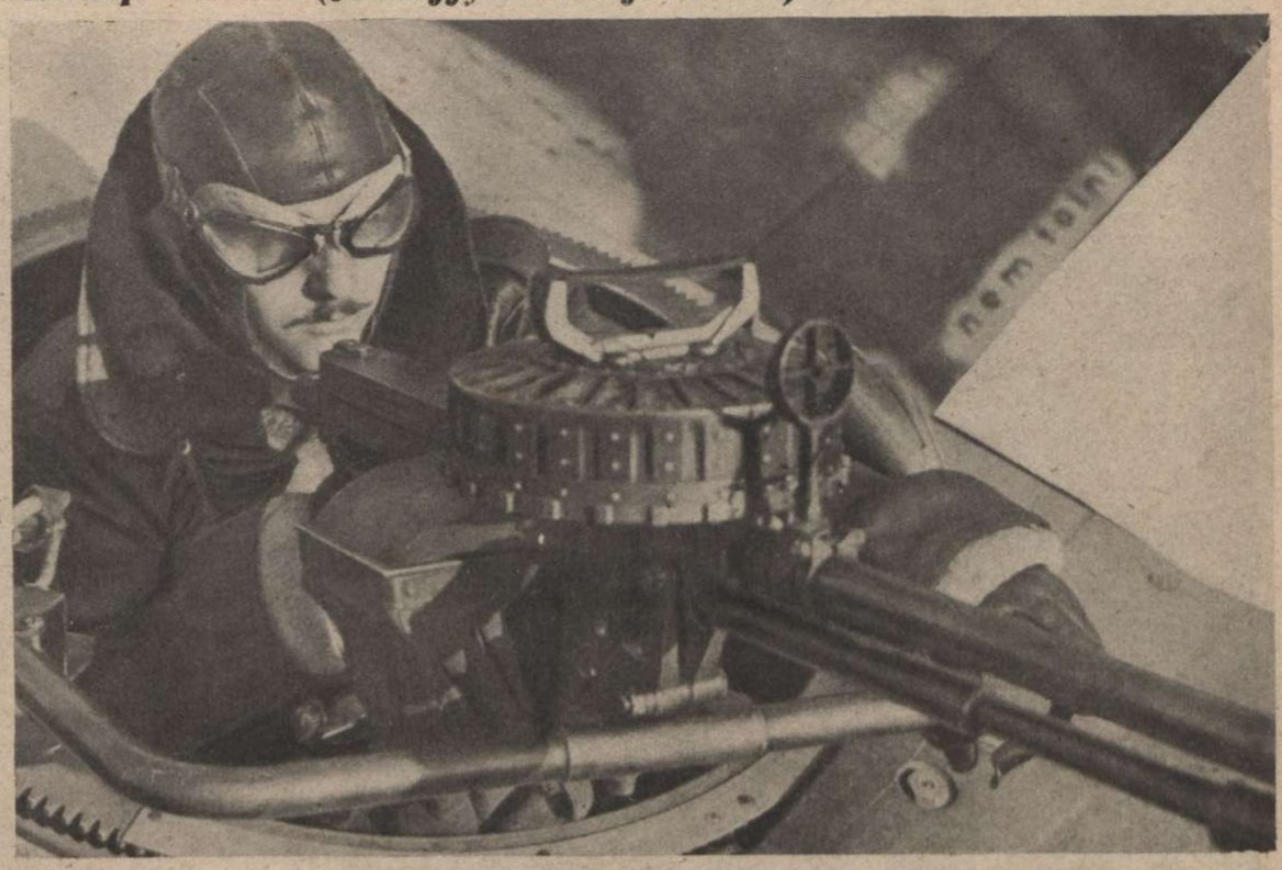

Tűz a szovjet Ratára!

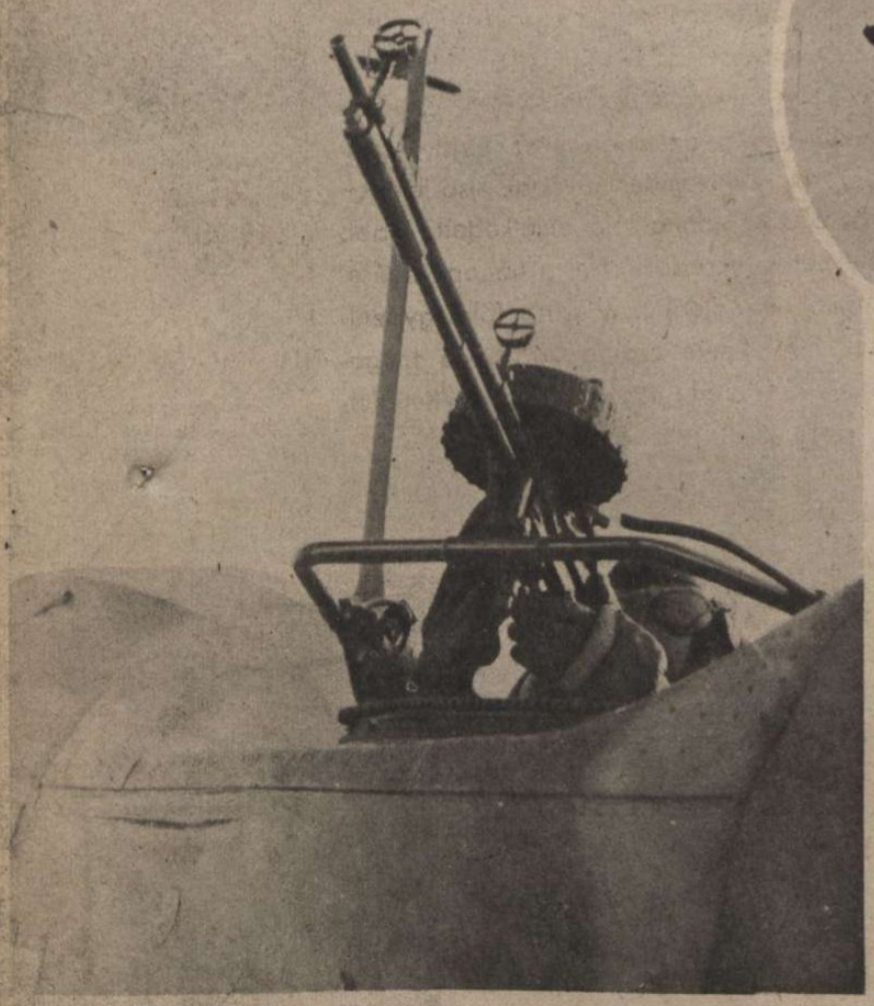

A piros-fehér-zöld felségjelvényes magyar gép visszaérkezik a repülőtérre

Magyar légiraj a Don fölött

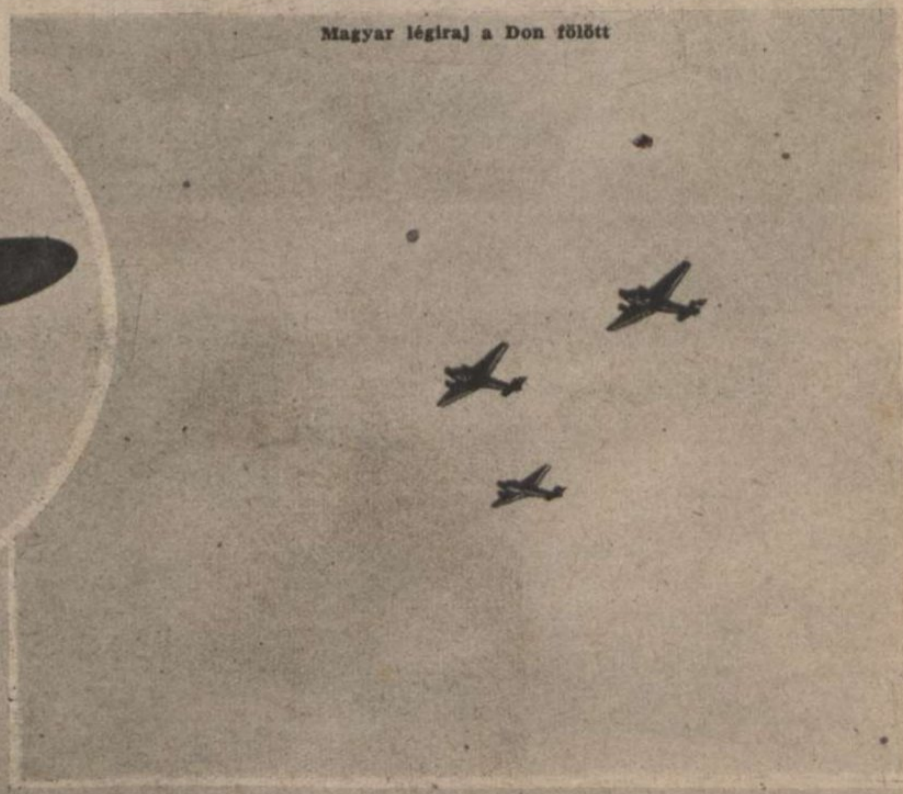

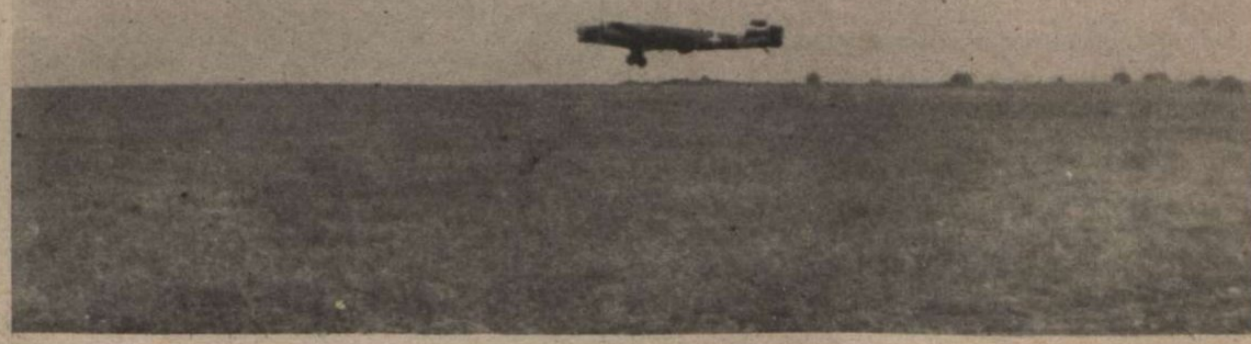

ÉLTETŐ ÖDÖN
százados, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

KENEDLY ZOLTÁN
zászlós, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

VOITS JÓZSEF
szakaszvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

NEBOJSZA KÁROLY
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

A SZOVJETFRONT MAGYAR HŐSI HALOTTJAI:

SZENES LÁSZLÓ
hadnagy, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal

MILUS FERENC
hdp. őrmester, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

SZARVASSY IMRE
karp. őrvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

MAGYAR KÉPHÍRADÓ

Vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS kormányzó névnapját ünnepli december 6.-án az ország

E HÉTEN AVATTA FEL a Magyar Sí Szövetség az „Anikó" menedékházat Borsafüreden. Az avatóbeszédet a Magyar Sí Szövetség elnöke, Báthory-Hüttner János mondotta

A MOST FELAVATOTT „ANIKÓ" MENEDÉKHÁZ

A VASÁRNAP SPORTJA

FERENCVÁROS—UJVIDÉK 2:1 (1:0)
Zavaros jelenet az Ujvidék kapuja előtt; három csatár szorgoskodik egyforma eséllyel a labda után... Nem lett gól belőle!

ERDÉLY KÉT FEJEDELMÉNEK,
I. és II. Apafi Mihálynak s hitveseiknek hamvait országos ünnepség keretében kísérték végső nyugvóhelyükre Kolozsváron. A fellobogózott útvonalon fényes díszmenet kísérte a fejedelmek hamvait a Farkas utcai ősi nagytemplomba, melynek kriptájában 250 éves megszakítás után örök nyugalomra találtak
(Deák Ferenc felvételei)

Finta belövi a Ferencváros első gólját az Ujvidék kapujába. A kapus jobbra vetődik, de a kiszámíthatatlanul szeszélyes labda a balsarokba repül!...

HÉTRŐL HÉTRE

vitéz Imrédy Béla

nagy beszéde a képviselőház megajánlási vitájában, a hét legjelentősebb belpolitikai eseménye volt s a magyar élet minden nagy kérdését átfogó megnyilatkozásból, a következő öt, fontos részletet közöljük:

„Mélységesen él

bennem még ma is mindaz az élmény, — mondotta vitéz Imrédy Béla, — amelyen a harctéri szolgálat néhány hete alatt átmentem. És amikor néha nagyon keservesen fáj — nem mint egyénnek, hanem mint magyar embernek — az, amit itthon látok és hallok, akkor fel-felkél bennem annak a tisztább, frissebb levegőnek az emléke, amely ott kint a magyar honvédek, tisztek és legénység között egyaránt körülvett, és feltámad bennem a vágy, hogy ezt a levegőt valahogyan átszívjam ide, még akkor is, ha nem mint enyhén simogató szellő tódulna be az országba, hanem tisztító, de nem pusztító szélvész alakjában. Nagy különbség van a front és az otthon légköre között... A frontkatona valami hiányt érez, amikor hazajön. Saját személyes tapasztalatából és élményéből már tudja, milyen óriási teljesítményekre van szükségünk, hogy mint nemzet megálljuk a helyünket: már tisztán lát, tekintetét már nem homályosítja el az itthoni atmoszférának sokszor délibábokba átcsapó tükrözése és ezért nem kell csodálni, ha úgy érzi, hogy az ő magasabb erkölcsi életszemlélete mögött az otthon még elmaradt. Ezért keserű annyi szabadságos vagy a frontról megjött katona; ha hazaérkezik, és bevallom őszintén, hogy én is, amikor megérkeztem és különösen, amikor láttam a két orosz bombatámadás által okozott erkölcsi hatásokat, amikor láttam a gyávaságnak és önzésnek néhány torz figuráját, bizony magam is ugyanilyen keserű pillantásokkal szemléltem az otthon életét... Az ellenzéki oldalról elhangzó első szó is a tiszteletadás szava kell legyen, azzal a szellemmel szemben, amely ott kint a Don-partján őrködik a magyar érdek és becsület fölött...“

„Változatlanul hiszek

és bízom fegyvereink győzelmében, ami egyben a szövetségeseink fegyvereinek győzelmét is jelenti, mert ezt a kettőt egymástól nem lehet elválasztani. Változatlanul és törhetetlenül bízom, nemcsak nyári tapasztalatom alapján, hanem azért is, mert az igaz ügy a mi ügyünk és ha az ellenfél győzne, akkor mindaz, amiért e földön érdemes élni a magyarnak, kérdésessé volna téve. De vegye tudomásul nálunk mindenki, hogy ebben a háborúban velünk szemben nemcsak a szovjet áll, hanem a szovjettel szövetkezett angolszász hatalmak és mindazok az emigráns árnyékkormányok, amelyek a trianoni idők gyűlöletét okádják ránk ma is. Vegye tudomásul mindenki, hogy ezt a szövetséget, az álszent szabadkőművességnek és a nyílt istentelenségnek ezt a borzalmasan furcsa keverékét nem lehet szétválasztani, egy a keresztényi civilizáció bizonyos fajtáját képviselő angolszász csoportra és a tagadás szelleme által félrevezetett bolseviki tömegekre. Ha vállaltuk, t. Ház, a bolsevista veszedelemmel szemben a harcot — és hogy ezt a harcot belső kényszerből vállalnunk kellett, ebben talán nincs köztünk véleményeltérés — akkor a becsület, a magyar hűség és az élet logikája csak azt irhatják elő számunkra, hogy ezt a harcot a maga egészében diadalmasan végig kell küzdenünk. Rajniss Ferenc képviselőtársam a külügyi tárca vitájánál elmondotta, milyen terveket forralnak velünk szemben azok az emigráns erők, amelyek abban a hitben ringatóznak, hogy az angol-orosz szerződés és a szovjetnek a szerződések értelmezésében közismert praxisa nem fogják szovjet érdekszférává tenni a középső Dunamedencét. Ezek a tervecskék Trianonnál is rosszabb sorsot szánnak nekünk és, bár teljes szívvel és lélekkel osztozom abban a felfogásban, hogy bármi történjék is a világon, a mi népünk, a mi nemzeti eszménk élni fog, mégis egy olyan keserves bukás kilátása áll az egyik oldalon és olyan nemzeti és népi fejlődés lehetősége nyílik meg a másik oldalon, hogy magyarul érző és félig-meddig gondolkodni tudó ember más nézetet nem is táplálhat, mint azt, hogy ezt a háborút, éspedig az egész háborút, jóban-rosszban hűségesen összetartva nagy szövetségeseinkkel, meg kell nyernünk!...“

„A történelmi fejlődésnek

olyan fontos elemei is vannak, amelyek függetlenek a hadiszerencse forgandóságától. A népek milliói — barátnál, ellenségnél egyaránt —, tudják, vagy tudni akarják, miért küzdenek, s míg az egyik táborban, a mi hatalmas szövetségeseink táborában, a nép átérzi, hogy egy már megtalált igazságosabb társadalmi felépítés megtartásáért, kiteljesüléséért, megfelelő hatalmi és anyagi alapokra helyezéséért küzd, addig a másik táborban sem fukarkodnak egy szociálisabb rend ígéretének hangoztatásával. Mi magyarok sem vagyunk kivételek, nekünk is tudnunk kell, hogy miért küzdünk. Népünknek is tudnia kell, mi vár reá a háború végén. Nem elég azt mondani, hogy mi semmit sem akarunk ebben a háborúban, mi önzetlenül veszünk részt a keresztény civilizáció védelmében. Nem, t. Ház, mi ezen túlmenően harcolunk azért, hogy még egyszer trianoni Magyarországgá vagy még kisebb és még jelentéktelenebb államocskává le ne süllyedjünk. A mi népünk harcol azért, hogy a belső fronton is leomoljanak azok a gátak, amelyek részben egy idejét mult mereven kasztszerű társadalmi rétegből maradtak még itt, részben meg a liberálizmus által reánk szabadított idegen szellem csinálmányai. — Mi küzdünk azért, hogy népi erőink a belső gátlások alól felszabadulva, kibontakozhassanak és itt végre viszonylagos jólét, társadalmi harmónia és tisztultabb erkölcsi felfogás nyujtson biztos alapot egy jövőbe látó magyar államvezetés számára. Mi küzdünk egy új magyar életrendszerért, amely helyébe kell, hogy lépjen az innen-onnan kölcsönzött elvek, szétfutó nézetek és összhangtalan intézkedések, rendszer nevet bizony meg nem érdemlő társadalmi és politikai vegyeskereskedésének. Ezért küzd a katona kint a fronton és ezért szállottunk mi is küzdelembe, itt bent a parlamenti arénában. Háborúban is be lehet igazolni, hogy egy nemzetnek vannak saját, önálló gondolatai...“

„A közösségi szellem

uralma, a közösségi erkölcs, a közösségi életformák felé halad a történelem árja és ez elől a feladat elől, hogy Magyarországon új közösségi életformát kell teremteni, nem ment fel senki emberfiának semmiféle vágyálma. A háborúval nem érnek véget a mi belső problémáink, sőt akkor fognak igazán kezdődni. A magyar parasztság nagy történelmi pere a földért, a munkásságnak az életét beárnyékoló kiszolgáltatottság és a máról-holnapra élés helyett egy biztosabb élet felé való törekvése, a középosztály és főleg a tisztviselői réteg hivatási, társadalmi és megélhetési problémái, a bankokrácia és a hitelkérdés, az óriási feszültségek, melyek társadalmunk szélsőséges jövedelemeloszlási és vagyonmegoszlási helyzetéből és a műveltségi színjében nemcsak mennyiségi, hanem minőségi vonatkozásban mutatkozó nagy különbségekből erednek, a mindezeket a problémákat keresztülkasul szelő zsidókérdés: itt állnak előttünk fenyegető árnyként és itt fognak jelentkezni, dörömbölni az ajtónkon. Hát persze, hogy kíváncsi az ország, hogy milyen irányban, milyen gyakorlati intézkedésekkel, milyen szervezési módszerekkel fogunk majd hozzálátni a problémák megoldásához. Vajjon, ha ránkköszönt a háború végének napja, mit fog szólni népünk az olyan vezetéshez, amely ezekhez a problémákhoz még tervezés formájában, még előkészítő munka alakjában sem nyúlt hozzá. Mit fog szólni a nép egy olyan parlamenthez, ahol a nemzet választott jobbjai nem tudták meglátni és nem tudták a gyakorlati politika sodrába állítani a szemük előtt fekvő problémákat. Azt hiszik tisztelt képviselőtársaim, talán várni fog az a nép, amíg a kormány és a parlament urai, köztük mi is, kényelmesen nekilátunk sok vonatkozásban még csak a gondolkozásnak? Higyjék el, uraim, addig kell cselekedni, amíg a cselekvés törvénye kezünkben van. Addig kell cselekednünk, amíg magyar lényünkből folyó és kizárólag a magyar szükségletekre szabott új rendet tudunk teremteni. Vegyék tudomásul, hogy ha e reformmunka megindulásának az én szerény személyem akadálya volna, bármely pillanatban örömmel és teljesen félreállok, hogy megnyithassam a reformalkotásokhoz vezető utat. Megmondtam bevezetőleg, hogy a háborúból azzal a szent hittel jöttem haza, hogy nem fontos az egyén és én sem vagyok fontos és nem számítok. Szívesen félreállok, csak történjék meg az, aminek Magyarországon történnie kell!...“

„A zsidókérdés

gazdasági vonatkozásainak megoldása nem szolgálhat alkalmul arra, hogy közéleti férfiak, vagy legközelebbi rokonaik olyan anyagi előnyökhöz jussanak, amely közönséges halandónak nem jár ki. A közéleti morál szempontjából megengedhetetlennek tartom azt, hogy közéleti férfiak, vagy azok legközelebbi rokonai már most kezdjenek beülni egyik vagy másik zsidó birtokba. Szorítsuk vissza a zsidóságot gazdasági és vagyoni téren, de ennek csak a közösség javára szabad történnie, mert különben nem fajvédelem. Adjunk helyet a társadalmi és politikai életben egyaránt a fiatalságnak, mert lehetetlen, hogy egyesületek, gazdasági társulások, kereskedelmi társaságok élén évtizedek óta mindig ugyanazokat a neveket olvassuk. A 40 éves generáció, a régi világháborús fiatalság, alig szerepel a közéletben, mert előttük van egy korosztály, mely már a világháborúban pozicióban volt és amely konokul ragaszkodik minden talpalatnyi közéleti helyhez. Tisztultabb, frissebb levegőre vágyunk politikai téren is...“ „Tisztelt Ház! Igyekeztem világosan beszélni. Nemcsak bíráltam, de kivezető utat is ajánlottam a nemzet mai súlyos helyzetéből. Lépjen rá a kormány erre az útra, keressen a feladatokhoz méltó munkatársakat, legjobb kívánságaim fogják kísérni, de induljon el, mert itt az indulás tizenkettedik órája. Többet, tisztelt Ház, e pillanatban, azt hiszem, nem tehetek az ügy érdekében. Ha ez a kísérletem is a pusztába kiáltónak a szava maradna, ha továbbra is megmaradunk a tétovázás, a késlekedés, iránytalanság állapotában, ha a nemzet lelki és anyagi erőit tovább hagyják őrlődni a hibák és mulasztások malomkövei között, ha nem hozzák elénk a tisztult erkölcsben fogant nagy reformmunka tervét, ha a viszonyok engedte legnagyobb lendülettel és frissességgel hozzá nem fognak az átgondolt, tervszerű cselekvéshez, akkor nem veheti rossz néven a miniszterelnök úr, de senki széles e magyar földön, hogy sem én, sem pártunk, sem pártszövetségünk parlamenti tagjai nem akarunk tovább osztozni a felelősségben, nem akarjuk fejünkre idézni a jövendő magyar generációk ítéletét, hogy túlságosan elnéző, a közállapotok romlását elkendőző ellenzéki kritikai magatartásunkkal hagytuk a helyzetet a nemzet legszentebb érdekeinek rovására tovább posványosodni. Szép dolog a csend. Szép a béke látványa, de sokkal szebb, sokkal fenségesebb a nemzet jövőjének a biztosítása. A nemzet sorsán érzett aggódásunk és a törvényhozói kötelességérzet ez esetben azt parancsolja, hogy pártunk politikai magatartását a nemzet magasabb jövő érdekeihez szabjuk és — mindig törvényes keretek között, mindig tiszta fegyverekkel — elsősorban a parlament porondján, elszánt és kemény küzdelmet folytassunk a nemzet sorsának jobbrafordításáért. Miniszterelnök Úr, a választás az Ön kezében van. Adja Isten, hogy jó magyar kezét szerencsés inspiráció vezesse. Ebben a pillanatban azonban csak azt látjuk, ami volt és ami van s ebből nem vonhatunk le más következtetést, mint hogy a felhatalmazást nem szavazzuk meg...“

Franciaország

A francia nép, a birodalom és az állam újabb súlyos válsága, átmeneti nyugvópontra roskadt. Az afrikai gyarmatokon az amerikaiak próbálnak berendezkedni, a szabadnak meghagyott Franciaország földjét megszállották a német és olasz csapatok s **Toulon** hadikikötőjében a levegőbe repült a francia flotta. **Kész. Nincs tovább...** A maradék francia hadsereget is lefegyverezték s a tábornokok, admirálisok és egyes politikai tényezők árulása, a szószegések és az angolszász bujtogatás, szenvedést és nyomort zúdítottak a francia népre. Ma már csak **megszállott Franciaország** van, amelyet az afrikai angolszász betörés óta rendkívül nehéz **élelmezni.** A francia nemzet keresztút elé került s **választania kell,** világos, őszinte, határozott akarattal, hogy merrefelé induljon el, jövendőjének biztosítására... A tengelyhatalmak európai rendbiztosító feladata szempontjából, **a mai helyzet kedvező.** A meglepetések lehetősége elmúlott s **francia földön sem lehet többé merényleteket előkészíteni Európa ellen!...**

NÉMET CSAPATOK TOULON ELŐTT

A Führer és a Duce parancsára Toulon szabad város maradt. A város parancsnoka ünnepélyes fogadalmat tett a város védelmére, de néhány nap alatt kiderült, hogy a flotta tisztjei csak de Gaulle és Darlan között válogatnak...

A „DUQUESNE",
10.000 tonnás francia cirkálót is elsüllyesztették a touloni kikötőben

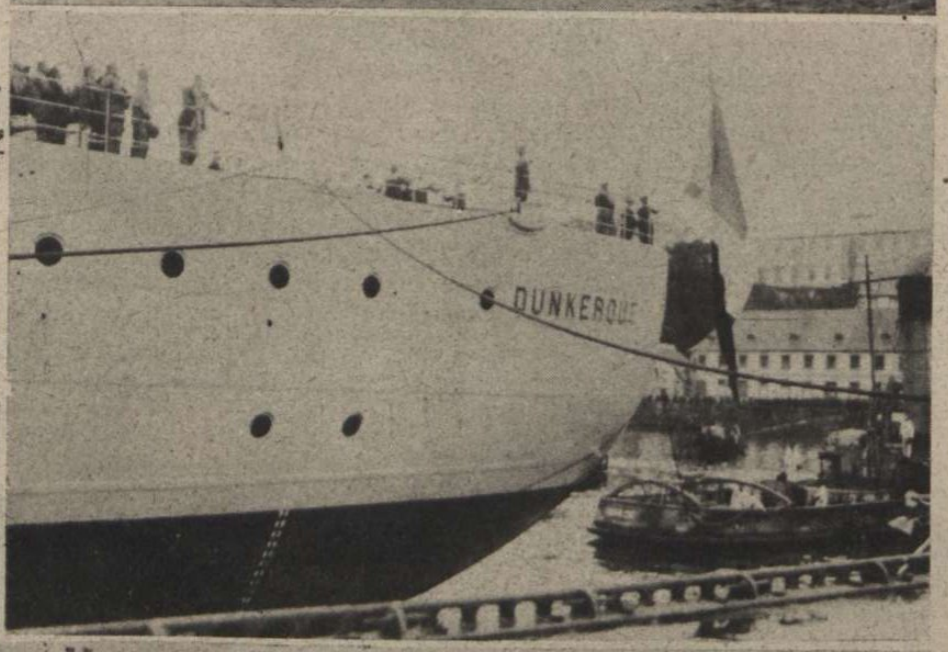

A „DUNKERQUE"
26.000 tonnás páncélos csatahajó is a tenger fenekén pihen már

A „PROVENCE"
nehézcirkáló Toulon kikötőjében

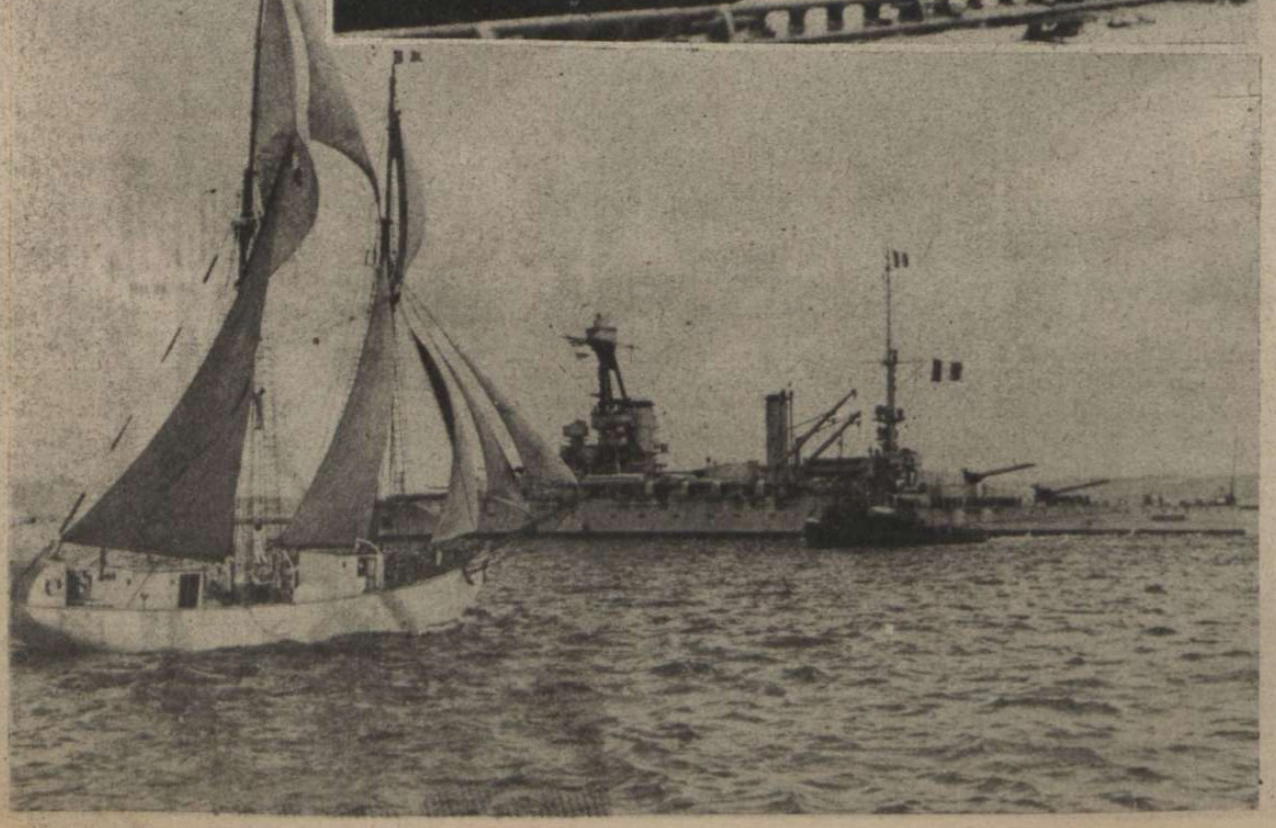

A TOULONI HADIKIKÖTŐ

Németország lovagiasan szabadon hagyta a 400 éves dicső multra visszatekintő hadikikötőt, de az árulások és szószegések következtében megszállása elkerülhetetlenné lett. Toulon elfoglalásával egész Franciaország a tengelyhatalmak ellenőrzése alá került

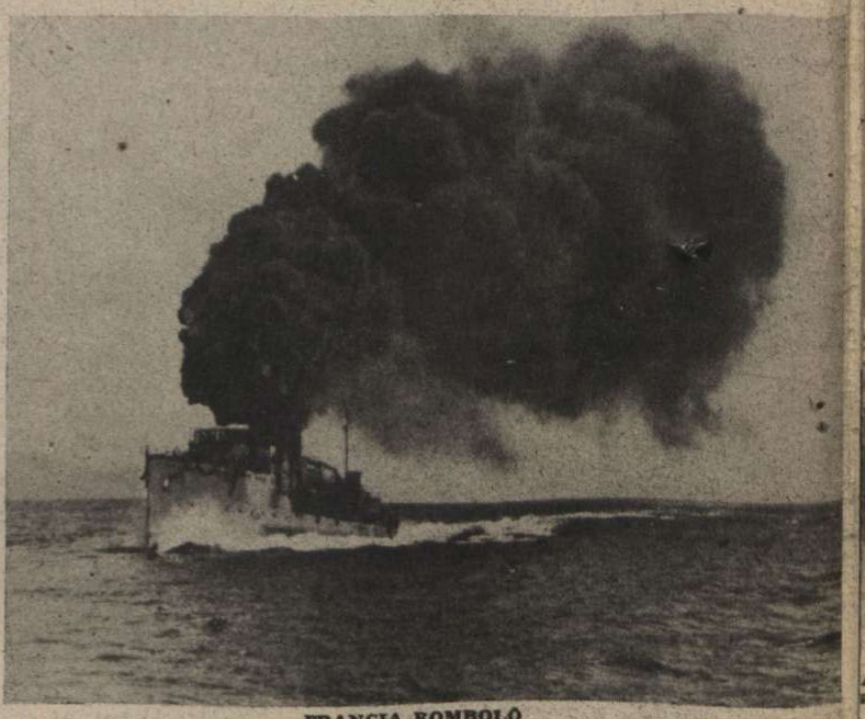

FRANCIA ROMBOLÓ

utolsó útja a touloni kikötőbe. Láng- és füsttenger borult a nagy vizekre a francia hajóhad pusztulásának órájában

A BEVONULÓ NÉMET HARCKOCSIT BÁMULJA A LAKOSSÁG VICHY KÖZELÉBEN

megszállása befejeződött

A DÉLFRANCIA HATÁR KÖZELÉBEN
Új parancsok kiadása az előnyomuló gépesített osztagoknak

TARLASE VÁROSÁN KERESZTÜL
A francia nép a politikai és katonai vezetőréteg határozatlanságáért veszítette el meghagyott függetlenségét

A PYRENNEUSOK LÁBAINÁL
A spanyol határig és a Földközi-tenger partvidékének teljes hosszában a tengelyhatalmak csapatai őrzik Franciaország békéjét →

AZ OLASZ CSAPATOK BEVONULÁSA NIZZÁBA
Franciaország teljes megszállása minden zavaró esemény nélkül zajlott le

A PÁNCÉLOS ÉLCSAPATOK ELÉRIK TOULOUSET

VÉGELÁTHATATLAN SORA A HARCKOCSIKNAK,
átdübörög a francia városokon s megcáfolja az angolszász ügynökök bujtogató hazugságait arról, hogy a tengelyhatalmak nem tudják megszállni Franciaországot. Ez a mesék eredménye . . .

A LEGKISEBB FALVAKBA IS JUT HARCKOCSI . . .
Az európai rend és a háború sorsa fontosabb minden szócséplő vitánál. Ha az angolszászok szállhatták volna meg Franciaországot, akkor nem rikoltoznának a „szabadság" sérelméről . . .

ANGOL GÉPPUSKATŰZ A GYÁSZMENETRE!

Franciaországban, Le Creusot városának népe az angol légi bombázás áldozatait temette, s a gyászmenetet és a koporsókat angol harcigépek géppuskatűzzel támadták meg. Ez a sokat hirdetett angolszász kultúra, amelynek romlottságáról megrázó képünk tanuskodik! A koporsók mellett, a gyászoló hozzátartozókat tekintik az angolok hadicélpontoknak...

A FELTÁMADÓ FRANCIA ÖNTUDAT
Doriot, a francia nacionalisták vezére, harcot hirdet Anglia ellen, egy párisi népgyűlésen

Világ

ALFREDO PALACIO,
Argentina új spanyolországi követe (középen) átadta megbízólevelét Franco spanyol államfőnek

HANNA REITSCH,
a legnagyobb német repülőnő, aki életének kockáztatásával harcol hazájáért, megkapta a vaskereszt első osztályát

AZ ÚJ HORVÁT KORMÁNY ESKÜTÉTELE
Balról-jobbra: Dr. Kulenovits alelnök, Lorkovits külügyminiszter, Niksits belügyminiszter, Artukovics igazságügyminiszter, Kosák pénzügyminiszter, Startsevits közoktatásügyi és Balene gazdaságügyi miniszter

KÉT NAP AZ ÉGEN!...
4000 méter magasságban készült ez a csodálatos felvétel. A ritka levegő sajátos tükröződésében két napot rögzít a fényképezőgép lencséje. Csak 4000 méter magasan világosodik a reggel, — lent, földközelben, a 2000 méter körül fekvő felhőréteg alatt még az éjszakában húznak a repülőrajok Keletnek...

ujság

XII. PIUS PÁPA
a katolikus ifjúság képviselőit fogadja

FRONTHUMOR
Faragott útjelző a szovjetföldi arcvonalon, amely azt mutatja a német katonáknak, hogy az első vonal 4 kilométer és az otthon határa 2870 kilométer távolságra van...

HINDU ASSZONYOK
az angol börtön rácsai mögött. Ez az angolszász demokráciák harca a „szabadságért"...
(Kalkuttai rádiókép)

AMERIKAI GYORSTALPALÁS
80.000 orvoshelyettes felcsert próbálnak kiképezni Amerikában a hadsereg számára, — 10 hetes tanfolyamokon... A tudományos gyorstalpalást hatalmas táborokban végzik. A hallgatóság jót mulat a bemutatott emberi csontvázon...

MIT HOZOTT A MIKULÁS?

TUNISZRA

1.
LÉGI KARAVÁN A FÖLDKÖZI-TENGER FÖLÖTT
A heti jelentések szerint a német csapatokat szállító repülőgépekkel vitték Tuniszba

2. ←
CSAPATSZÁLLÍTÓ REPÜLŐGÉPEK SZÁZAI
vitték a német harcosokat a Földközi-tengeren át — Tunisz földjére

Uj fejezet kezdődik az északafrikai angolszász betörés történetében. A diadalmámor elszállott már, a londoni és washingtoni jelentések merész jóslásai elszürkültek s az angol sajtóban erősödik az aggodalmaskodó hang. Az amerikai csapatok addig győztek a francia gyarmatokon, **amíg nem volt semmi ellenállás** és elenyésző veszteségek csupán napszúrás és alkoholmérgezés következtében állottak elő... A vidám előretörés akkor ért véget, amikor Doolittle tábornok csapatai, Algéria és Tunisz határán, először ütköztek meg a repülőgépeken átszállított német csapátokkal s igen érzékeny leckét kaptak a **komoly háború** tananyagából... A német és az olasz hadijelentések a megszokott tartózkodással számolnak be az eseményekről s tartózkodnak a jövőre vonatkozó jóslásoktól. Tunisz határvidékén élénk a légiharc s nyilvánvaló, hogy az angol és az amerikai hadsereg, az első vereségek után, **a páncélos erősítések beérkezését várja az általános támadás megindításához.** Az elmúlott héten érkezett jelentések szerint, a nagyobbarányú hadműveletek **a közeljövőben megkezdődnek. Az első forduló és erőpróba már megtörtént s a német csapatok egy fontos magaslati állást rohammal elfoglaltak az amerikaiaktól. Szívből reméljük, hogy a bevezetőhöz hasonló szellemben zajlik le az északafrikai csata utolsó felvonása is.**

3.
FRANCIÁK ÉS ARABOK
kíváncsian nézik a légi úton érkezett német harcosok berendezkedését a repülőtéren

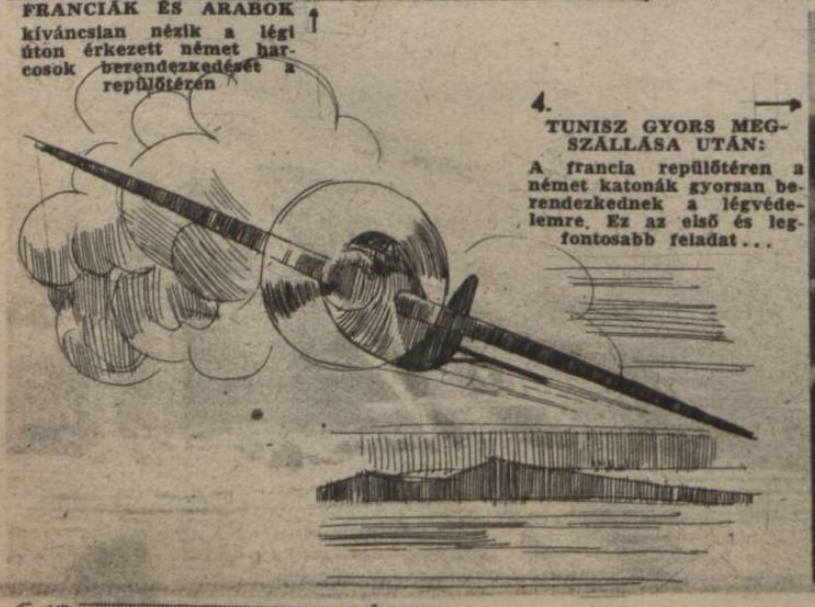

4. →
TUNISZ GYORS MEGSZÁLLÁSA UTÁN:
A francia repülőtéren a német katonák gyorsan berendezkednek a légvédelemre. Ez az első és legfontosabb feladat...

FIGYEL A VILÁG

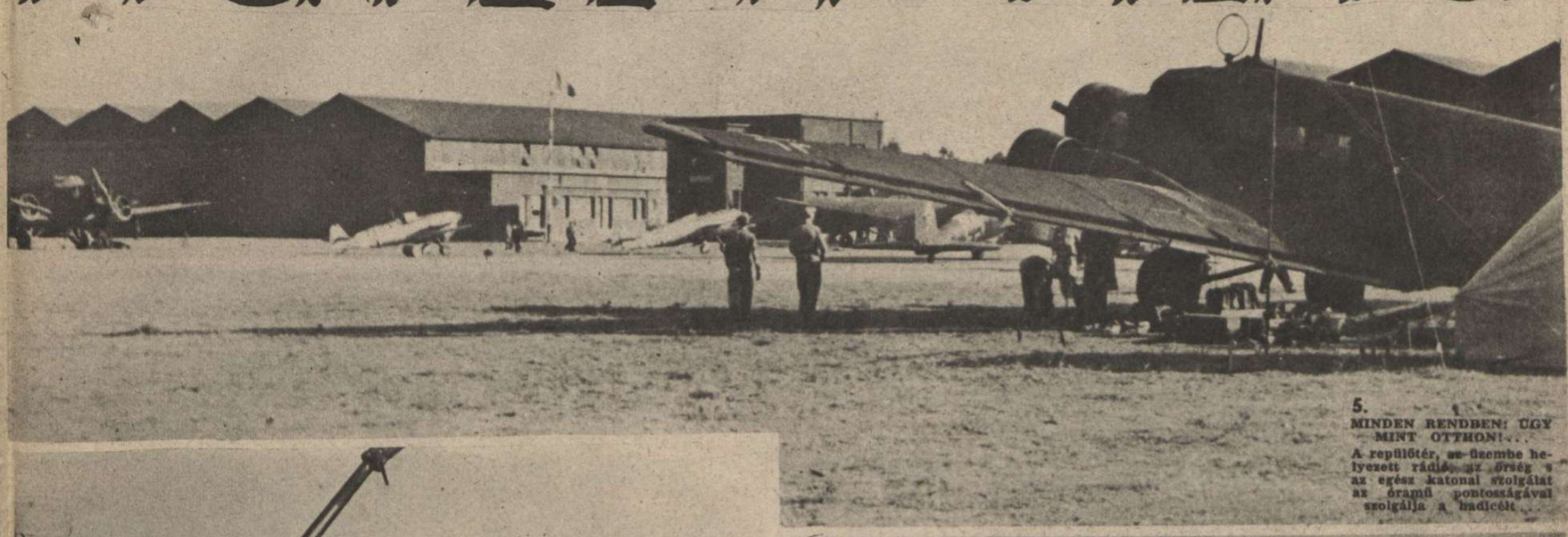

5.
MINDEN RENDBEN: ÚGY MINT OTTHON!...
A repülőtér, az üzembe helyezett rádió, az őrség s az egész katonai szolgálat az óramű pontosságával szolgálja a hadicélt...

6. AZ ELSŐ NÉMET LÉGELHÁRÍTÓ ÁGYÚ
készen áll megvédeni a tuniszi repülőteret az amerikai-angol támadás elől

7. A TUNISZI ÖBÖL
Hajnali légi felvétel a megszállás első napján. A gyors légi térképezés megkönnyíti a vezérkar nehéz munkáját...

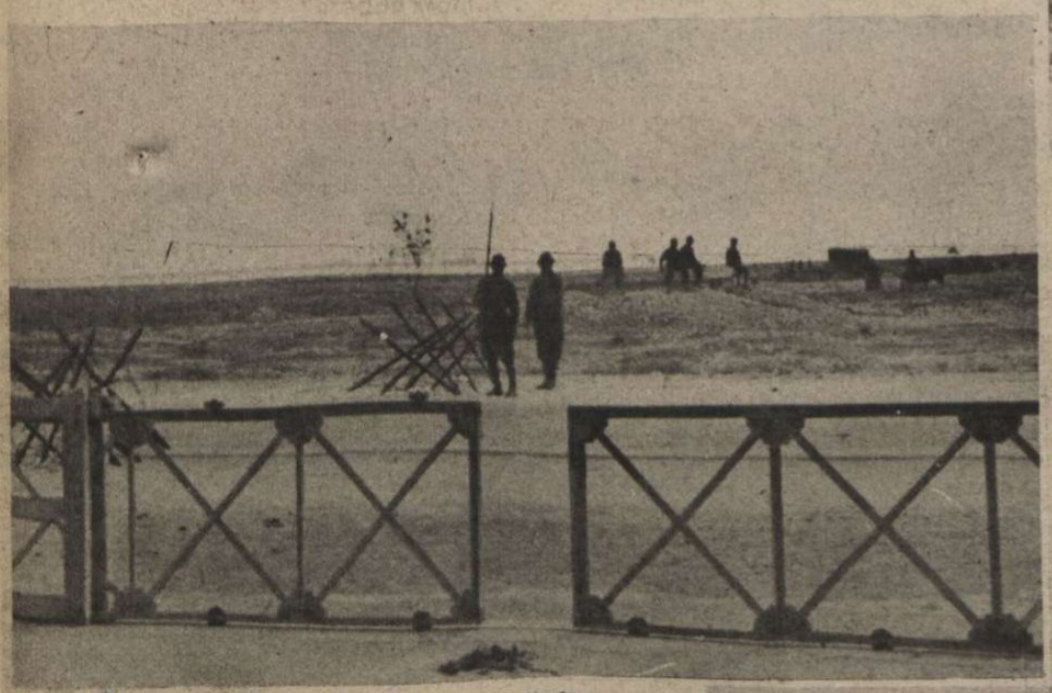

8. FRANCIA—NÉMET EGYÜTTMŰKÖDÉS.
A tuniszi elfoglalt repülőtér bejáratát francia katonák őrzik feltűzött szuronnyal. A két nagy nép egymásra talál, ha az angolszász izgatás nem feszít éket közéjük...

9.
AZ ELSŐ LÉGI FELDERÍTÉS TUNISZ FÖLDJÉN
Az ismeretlen föld és táj katonai titkainak feltárása néhány nap alatt megtörténik...

VÉRESEN ÖSSZEOMLOTT SZOVJET TÁMADÁSOK

70 MÉTERRE AZ ELLENSÉGTŐL!
Éjjel-nappal éber figyelemmel vigyár a géppuskafészek őrsége, mert bármelyik pillanatban új tömegrohamot indíthatnak halálos útjára a vörösök . . .

JÖNNEK . . .
A támadó vörösöket figyeli, várja az elszánt rohamosztag

SZOROSRA HÚZNI A ROHAMSZIJJAT . . .
A sáncállások felé új szovjet támadás dübörög s felángol újra az elkeseredett harc a rövid szünet után

PÁNCÉLGRÁNÁTOS
— a doni elháritó csaták hőse. Dühöngő rohamokat intéztek a vörös hadseregek a tengelyhatalmak ellen s a napokig tartó félelmetes csatákban, a szovjet harckocsik százait semmisítették meg a páncélgránátosok! . . .

Hóvihar, áradás, sár, köd, fagy, az időjárás szeszélyes hullámzása és a lassan kiteljesedő tél embertelen megpróbáltatásai közöt, a tengelyhatalmak hősi seregei a szovjeterők vad és elszánt rohamainak százait verték vissza a hét folyamán. A vörös hadsereg vezetősége bízik a télben s összegyüjtött tartalékainak bevetésével, a fontosabb hadműveleti pontokon megkísérli az arcvonal áttörését. Sztalingrádtól északnyugatra és délnyugatra lángolt fel először a koratéli csata, majd Kalinin és Toropec környékén próbálták meg a bolsevisták az áttörési súlypont kiképzését; legutóbb pedig Voronyezs körül figyeltek meg a német felderítő repülők hatalmas szovjet csapatösszevonásokat. A sztalingrádi szárnyakon a tűnyomó számszerű fölénnyel támadó vörösök behatoltak a német állásokba, de a harcokban kipróbált egységek rendületlenül megállították helyüket és sehol sem engedték meg a helyi sikerek kihasználását. A Don és a Volga között éjjel-nappal dühöng a harc s elkeseredett kézitusákban hanyatlik el a szovjet támadó ereje. A támadások főbb szakaszain, néhány nap alatt, több mint 500 szovjet harckocsit lőtték szét, vagy robbantottak fel kézigránátokkal a tengely katonái. A rohamok még nem lanyhultak, de Európa védelmezőinek hősi lelke, bátorsága és önfeláldozása acélfalnál szilárdabban védi az elért eredményeket s előkészíti a vörös pusztulást!

ROHAM-ROHAM UTÁN . . .
Napokig tartotta az állandóan megújuló vörös támadások pokoli tüzében ez a flatzi századparancsnok, romokba ütött állását, amig az erősítések felszabadították . . .

ALKONYATI HAZATÉRÉS
A hold már az égen sápad, de a szovjetföldi repülőtéren, a Heinkel-gép érkezését feljegyző katona arcát még a lemenő nap utolsó sugarai világítják meg. A haditudósító fényképész csak ritkán tud megörökíteni ilyen pillanatokat . . .

JU 87-ES STUKA
a nagy Don-kanyar fölött, ahol példátlanul heves csata tombol

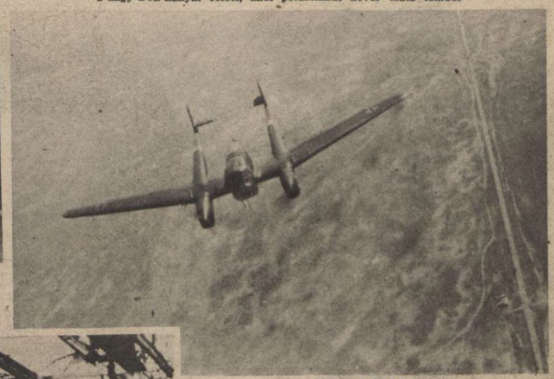

A FOCKE-WULF 189
felderítő úton a Kalmuk-föld végtelen pusztái fölött

SZTALINGRÁDI CSENDÉLET
Kilométereken át, ilyen vas- és acél romhalmazok borítják a szovjet hadfelszerelési üzemek helyét . . .

A VÖRÖS HORDÁK HAJNALI ROHAMA
Tűzfüggöny támad mögöttük is s nem érik el élve a német állásokat . . .

TIMOSENKO, A VÖRÖS MARSALL
az új donvidéki szovjettámadás kialakulását figyeli. Az emberpocsékolás vad dühöngése neki segít a vörös hadseregen!

SZOVJETFOGLYOK AZ ÚJ ELHÁRÍTÓ HARCOKBÓL

LÁNGSZÓRÓVAL, géppuskával és kézi fegyverrel folyik az elkeseredett küzdelem a sztalingrádi romok között

AZ UTOLSÓ STUKABOMBÁK ROBBANNAK
a vörösök sáncaiban, de a gyalogság már villámgyorsan rohamra indul, hogy ne legyen ideje az ellenségnek lerázni magáról a dermedtséget . . .

10. UTCAI ÉLET TUNISZBAN

Sajátos keveréke minden, — Európának és Afrikának. Két világ multja, jelene, kultúrája, emléke és élő akarata békült össze — és küzd egymás ellen...

11. ZSIDÓ NŐK A TUNISZI UTCÁN

Minden megjegyzés nélkül...

12. A TUNISZI ARABS VÁROSNEGYED

A háttérben a híres nagy mecset hófehér falai ragyognak

13. A BENNSZÜLÖTTEK TUNISZI VÁROSNEGYEDE

Emeletes, kétajtós, ablaktalan, hűvös és sötét barlangépületekben tengeti életét az ősi törzs...

14.

AZ ELOMLOTT NAGY MULT CSODÁS ROMJAI KÖZÖTT

Tunisz, Krisztus előtt 508-ban már Karthago szövetségese s virágzó kereskedő város volt...

15. BIZERTA,
a legfontosabb tuniszi hadikikötő. Ritkán fényképezték, mert tilos volt... Lakosságának legnagyobb része arab. A belső, hajózható mély öböl partvidékén francia és olasz modern épületek emelkednek. Az angolszászok legfőbb célja Bizerta meghódítása...

17. HÍD A HALÁLSZAKADÉK FÖLÖTT
Ez a Chabat al Akra. Olyan mély a sziklaszakadék, hogy fényes nappal is vaksötétbe borul a mélysége. Fölötte modern híd feszül, amelynek építése sokszáz ember életébe került...

16. KAIRUAN,
az ősi főváros, Tunisztól 60 kilométerre. Szent helye a mohamedánoknak. A széles kapu a híres Kard-mecsethez vezet, amely ma is zarándokhelye a hívőknek...

18. EZ A GAFSA-OÁZIS,
— amelyet a tuniszi fontos déli vasútvonal mellett elfoglaltak a tengelyhatalmak csapatai. A nagy ütközeteket lélegzetet visszafojtva lesik az angolszászok...

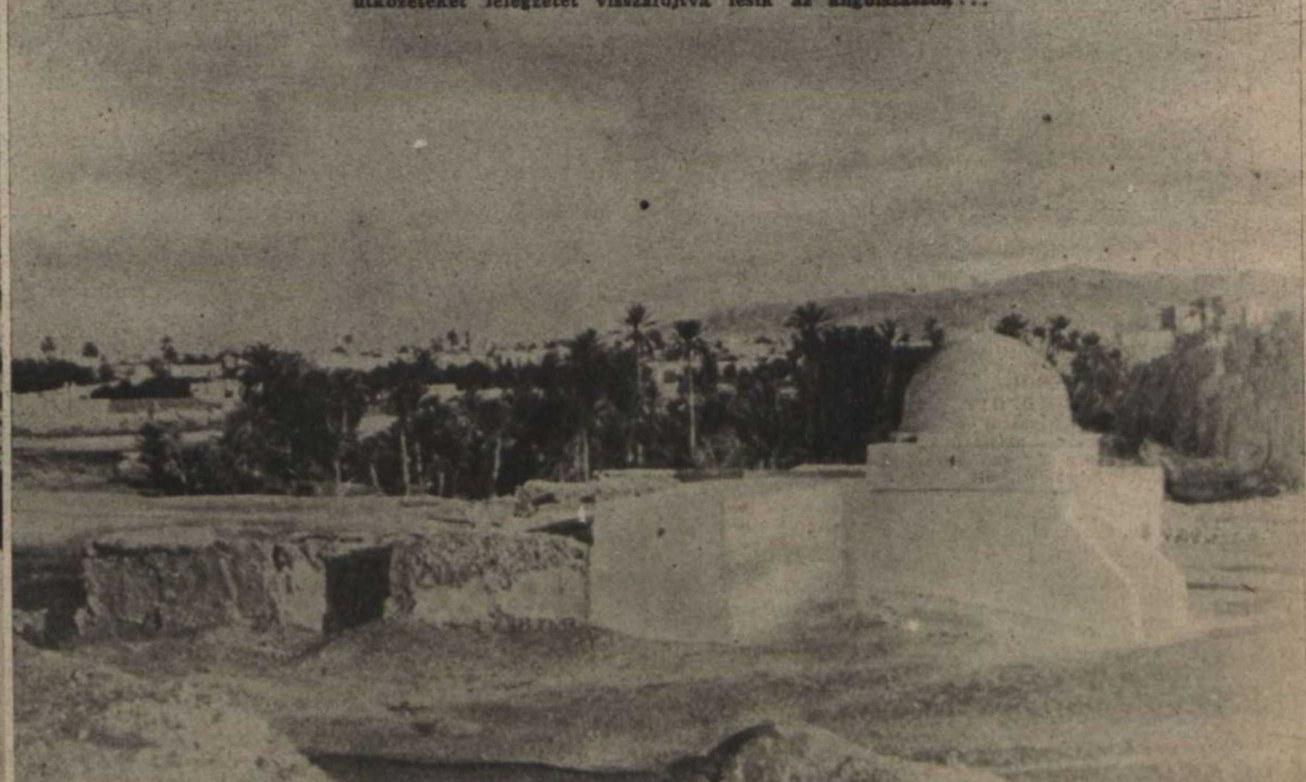

FINN LÉGELHÁRÍTÓ LÖVEG
éjjeli küzdelme a karéliai fronton. A vörösök sűrűbben támadták az utolsó hetekben a finn arcvonalat . . .

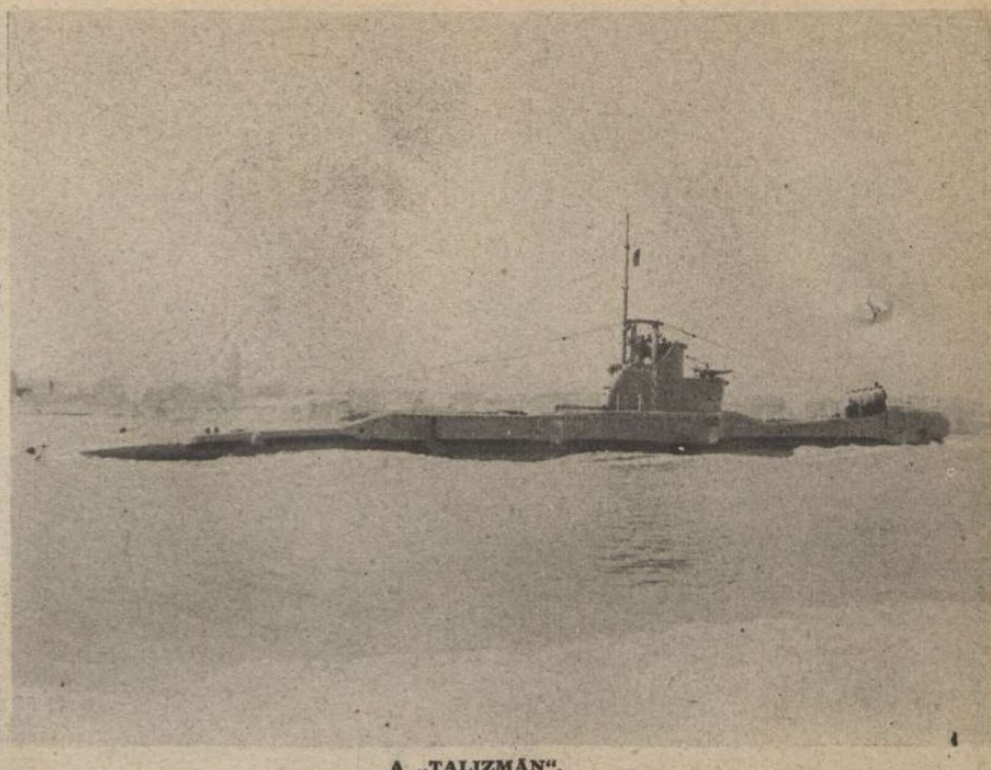

A „TALIZMÁN",
az egyik legmodernebb angol tengeralattjáró, elsüllyedt az Atlanti-óceánon

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

Súlyos, nehéz és bonyolult harcok lendítették mozgásba a szovjetfrontot, Leningrád és a Kalmükföld között s a világ egyesült kommunista-demokrata sajtója, az események elé rohanó, lázas hírveréssel igyekszik a szörnyű veszteségeket szenvedő vörös hadsereg győzelmi esélyeit eltúlzott jóslásokkal valószínűsíteni . . . A hadi helyzet józan mérlegelése azonban, nem igazolja a mesterségesen nagyranövelt, ellenséges reménységeket. Az angolszász és a szovjetorosz vezérkarok egymást hipnotizálják kölcsönösen a döntő pillanat elérkezésének meséjével s valóban mindent megpróbálnak, egyrészt tartósabb katonai sikerek biztosítására, másrészt a világ közvéleményének megnyerésére és a semleges államok berántására a küzdelembe — természetesen a maguk oldalán. Ez a hármas cél, a kezdeti sikerekkel megnövelte a harci és lelki feszültségeket, de nem változtatta meg az erőviszonyokat! A tengelyhatalmak seregei az utolsó hat hónap alatt Anglia területének kétszeresét foglalták el a szovjettől s most csinnadrattás különjelentésekben őrjöngve ünnepli Moszkva, néhány négyzetkilométer ideiglenes visszafoglalását.

A német légi felderítő szolgálat már egy hónap óta állandóan jelentette a nagyszabású szovjet csapatösszevonásokat azokban a térségekben, ahol jelenleg a vörös rohamok dühöngenek, tehát nem volt s nem lehetett meglepetés a támadások előkészítése. *Timosenko hisz a téli hadjáratban. Tavaly is megpróbálta szerencséjét s felőrölte tartalékait . . .* A tél kezdete egyébként is igen kedvező korszak a vörös hadseregnek, mert a dús párázatú, ködös időjárás kétségtelenül *csökkenti átmenetileg a légifölény előnyeit* s akadályozza a zuhanóbombázók teljes értékű harcbavetését. A befutó hírek szerint, a vörös hadsereg *általános támadást* készített elő s a front számos szakaszán dönti erejét a tengelyhatalmak arcvonalára, hogy a nagy áttörés helyét kikeresse és az átcsoportosításokat megakadályozza. Két hete tart és fokozódik a rohamokra zavart szovjethadak nyomása az arcvonal középső és déli szakaszán, de a vérpocsékolásból sehol sem alakult ki *hadműveleti előny és siker*, pedig már nem sok idő van a kemény orosz tél beköszöntéséig, amikor 4—5 hónapon át tiszta lehetetlenség lesz százezres seregtesteket mozgatni s meneteltetni a hóval s jéggel borított síkságokon . . . A *helyi sikerek* csak annyit érhetnek, mint az elmúlott esztendőben. Az arcvonal begyüremléseiben megszaporodnak a rohamcsapat vállalkozások s tavasszal újra kiegyenesedik a front az új *hadműveleti* tervek megvalósítása előtt . . . *Véres, áldozatos és hatalmas feladat a bolsevizmus leverése, de a vörös hadsereg már nem tudja megváltoztatni az igazságos hadiszerencsét s kétségbeesett rohamaival a lassú öngyilkosságra vállalkozik.*

A *Donec* völgyében 78 millió tonna évi széntermelést veszített el a szovjet, *Krivoj Rog* és *Kercs* határában ott hagyta érctermelésének 60 százalékát, s *Nikopol* elfoglalt bányáiban a mangánérc 40 százalékát, a majkopi olajmezőkön 2.5 millió tonna olaj szakadt veszendőbe, Sztalingrádban a hadiipar központja robbant romokba, az ukrajnai búzaövezet lehullott a szovjet testéről s ezek a roppant veszteségek a tengelyhatalmak erejét és hadi ellátottságát növelik. *Még a bolsevista forradalom első polgárháborújának észvesztő korában sem nézett a szovjet olyan téli megpróbáltatások elé, mint ebben az évben s ezért siet, ezért akar bármi áron felmutatható sikert elérni, ezért kábítja a tömegeket s veri rohamra roham után, vérző seregeit! Az angolszászok pedig lázasan biztatják a moszkvai kommunistákat s szívesen aláírják a titkos szerződéseket az elejtendő medve bőrére, hogy szövetségesük pusztulása árán is, lábat vethessenek a Földközi-tenger partvidékén . . .*

A NAGY DON-KANYAR
északi és déli szakaszain hatalmas ütközetek tombolnak. A Kalmük-földön tovább tart a német előnyomulás

ROMMEL VEZÉRTÁBORNAGY ÉS RAMCKE VEZÉRŐRNAGY AZ ÚJ AFRIKAI ÁLLÁSOKBAN

KÉTHÓNAPOS ÓCEÁNI ÚT
s örökös veszedelem, fárasztó munka, idegőrlő készenlét és harc után, a tengeralattjáró hős legénysége mindent elfelejt boldogan és büszkén, hazájának kikötőjében . . .

HOGYAN TÁMADNAK A JAPÁN BOMBÁZÓK?
Guadalcanar szigete körül, a japán repülők áttörik az amerikai hajóhad zárótüzét. Egyes gépek olyan alacsonyan szállnak az ellenség felé, hogy szinte súrolják az óceán vizét . . .

ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

A szovjetfront

legészakibb részén a németek hevesen bombázzák a *murmanszki vasútvonalat*, amelyet sok helyen megszaggattak. A *finn arcvonalon* is erősödik a harci tevékenység. A karéliai földszoroson egy áttörési kísérletet meghiusítottak s az észrevehetően összefüggő sorozatos támadásokat mindenütt visszaverték a finn csapatok. *Helsinkit* több vörös légitámadás érte, de nagyobb károk nem keletkeztek. Finn vadászgépek *Kronstadt* körül 8 ellenséges gépet lelőttek, a finn motoros torpedónaszádok pedig elsülyesztettek egy 1800 tonnás szovjet ágyúnaszádot.

Leningrád szakaszán összeomlott egy nagyobb átkelési kísérlet a Néva vizén. A *volchovi* szakaszon és az *Ilmen*-tó körül több igen erős szovjettámadást vertek vissza a németek. *Kalinin, Rzsev, Zubcov, Bjelij, Velizs, Velkije Luki és Toropec frontvonalán egész héten óriási harcok dühöngtek s a kifejlődött páncélos csatában több száz szovjet harckocsi elpusztult.* A támadás egymást követő hullámaiban valósággal vérbefulladt a vörös hadosztályok rohama, s az áttörési helyek kiszélesítését az ellenrohamok mindenütt megakadályozták. A szűk szakaszokra szorított küzdelmek helyi jelentőségű és átmeneti sikereiért szörnyű árat fizet a szovjet.

Sztalingrád északnyugati és délnyugati záróállásait a vörösök szakadatlanul rohamozzák s nem kímélnek anyagot és embert, a kisebb erőkkel megszállott pontok elfoglalásában. Néhány helyen sikerült a betörés, de északnyugaton egy merész és meglepő ellentámadás messzire visszavetette a nagyszámú ellenséget. A sztalingrádi harcokban először alkalmazták a németek az új *lángszórós páncélkocsit és a percenként 3000 lövést leadó géppuskát.* Ezeknek az új fegyvereknek rettenetes hatása van.

Súlyos elhárító harcok folynak a Volga és a Don között, a nagy Don-kanyarban s a gyalogos és páncélos támadások a zuhanóbombázók és a német tüzérség összpontosított tüzében semmisülnek meg. Voronyezs körül hatalmas arányokat ölt a szovjetcsapatok összevonása s ezen a szakaszon nagy ütközetek s csaták várhatók. A magyar hadsereg arcvonalán, mindkét oldalon felderítő és kölcsönös zavaró tűztevékenység folyt, de nagyobb harccselekmény nem történt.

A Kalmükföldön meglepő gyorsasággal újra előretörtek a német csapatok s a *kaukázusi* front összes szakaszain visszaverték a vörös támadásokat.

A JU 88
támadása egy angol kikötőre.

Az angolszászok ellen

folytatott tengeri küzdelemben, a német tengeralattjárók újabb *19 hajót, 123.000 tonnát süllyesztettek el a Jeges-tenger és az Indiai-óceán között s a novemberi eredményt jóval 1 millió tonna fölé emelték!* A *Földközi-tengeren* egy német búvárnaszád súlyos találatokkal érzékeny veszteséget okozott egy angol hadihajóköteléknek s elsülyesztett egy rombolót és két nagyobb szállítóhajót. *Az északafrikai kikötőkben olasz és német torpedóvető repülőgépek több súlyos támadást intéztek az angolszász hadi és kereskedelmi flotta ellen s több nagy gőzöst, néhány rombolót és egy cirkálót elsülyesztettek. A francia gyarmatokon küzdő amerikai és angol csapatok utánpótlása komoly veszedelemben forog.*

A tuniszi harcok erősödnek. A partvidéken a tengelycsapatok áttörték az ellenség védelmi vonalát. *Bizertától* délre a német légi erő rácsapott a felvonuló amerikai oszlopokra s bombázta a gépesített osztagokat. Hevesek és gyakoriak a légi ütközetek s bevezetői a kialakuló szárazföldi összecsapásnak . . .

A 8. angol hadsereg újra érintkezésbe került *Rommel* seregével, de csak igen óvatosan alkalmazkodik egyelőre a tengelyhatalmak csapatainak mozdulataihoz s *kerüli a megütközést.* A német és olasz bombázó kötelékek állandóan támadják a Bengházitól délre felvonuló angol erőket s legyöngítik Montgomery tábornok kezdősebességét . . . *A Földközi tenger partvidékén az összes hadműveleteket közös tervek és szándékok irányítják, de bizonyosnak mondhatjuk, hogy a döntő erőtényezők titkát a világsajtó ma még nem is sejti s éppen ezért oktalan cselekedet volna az elhamarkodott ítéletképzés az afrikai háború jelentőségéről és várható alakulásáról. A hit és az ösztön, sokszor jobb vezető, mint a hiányos tényismeret . . .*

MÉRLEG A SZOVJETFÖLDÖN
Hat hónap alatt a tengelyhatalmak seregei Szovjetoroszországból kétszer akkora területet foglaltak el, mint Anglia!

A HALÁL PERCÉBEN...
Az angol szállítóhajó nagyobbik felét már elnyelte a tenger, de még egyetlen mentőcsónakot sem sikerült vízre bocsájtani...

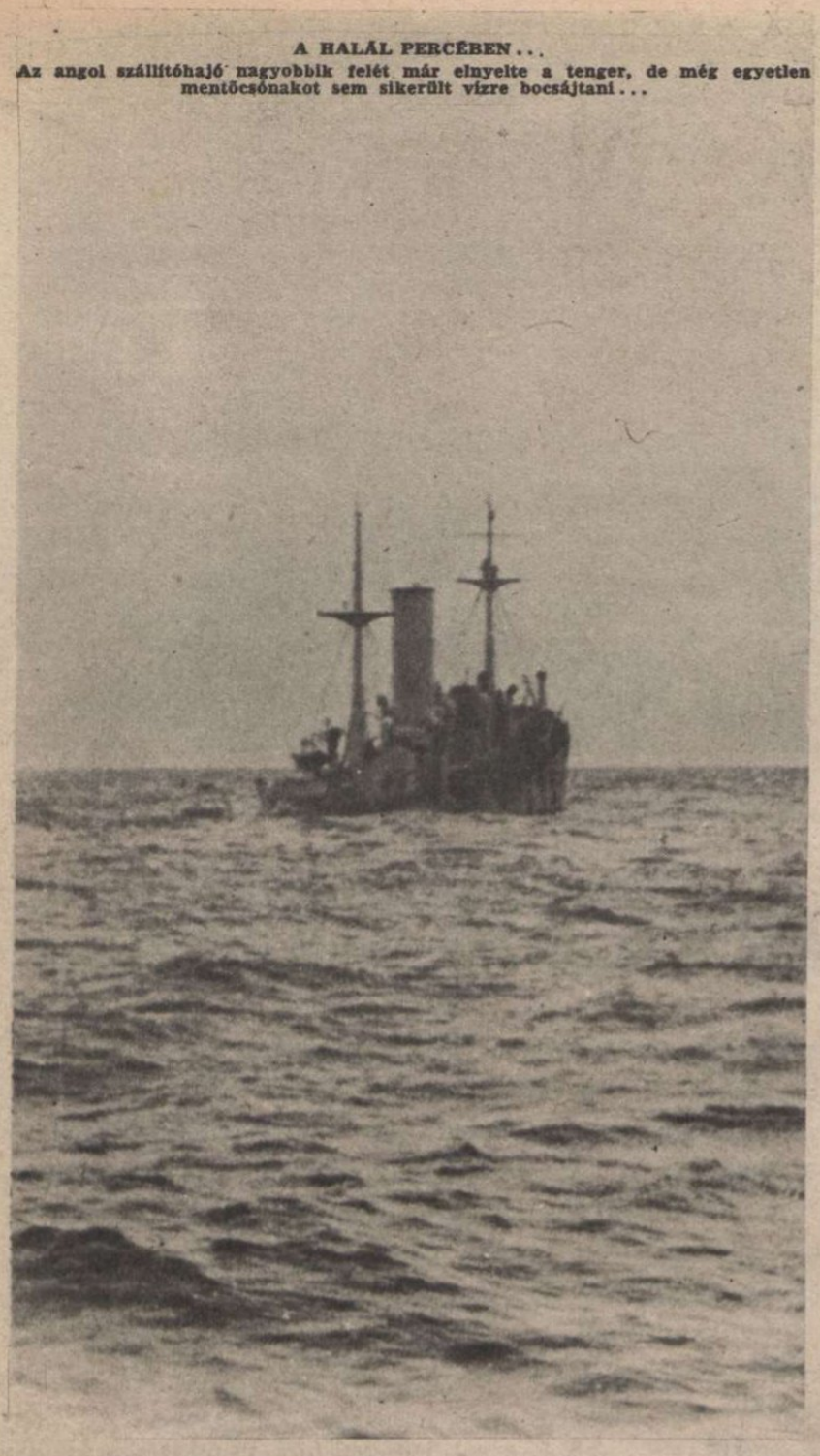

MURMANSZK ELŐTT MEGSEMMISÜLT A KARAVÁN...
Az angol hadianyagszállítás súlyos válságát példázza képünk. A Szovjetoroszországba indított karaván hajóit egymásután süllyesztik el a német harci repülők és a búvárnaszádok

ANGOLSZÁSZOK VESZEDELME A TENGEREKEN

Az ellenséges hajókaravánokból a hét folyamán **19 hajót, 123.000 tonnát** lőttek ki a német búvárnaszádok, de a tengeri harc súlypontja az **északafrikai francia gyarmatok partvidékére** esett, ahol a tengelyhatalmak erői szakadatlanul támadták a fontos kikötőket s az utánpótlást ellátó és védő hajórajokat. Megtorpedózott szállítóhajók sokasága, egy 20.000 tonnás gőzös s több cirkáló és romboló elpusztulása a heves támadások eredménye s az angolszász hajóveszteség, amely november havának első felében már 650.000 tonna fölé emelkedett, újabb félelmetes rekordot ért el a hónap végére. **Angliát és Amerikát a szárazföldi győzelmek lidércfénye csalogatja, de a tengereken éri utól őket az elkerülhetetlen végzet...**

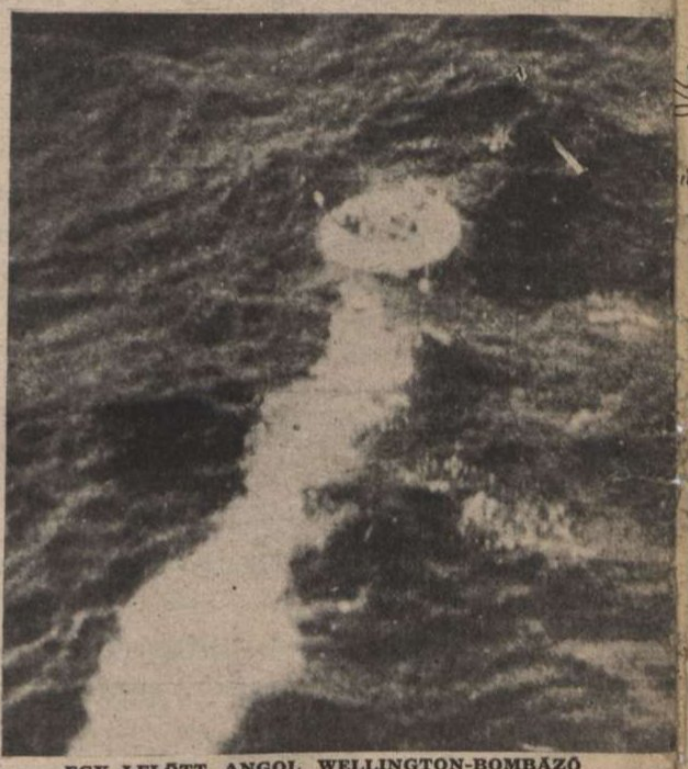

EGY LELŐTT ANGOL WELLINGTON-BOMBÁZÓ
megmenekült legénysége sajátságos mentőcsónakjában hánykódik a tengeren. Megmentette őket a fogságbaesés...
1. A távolból
2. — és közelről — ilyen a mentőcsónak

A NÉMET TENGERALATTJÁRÓK
torpedói felborzolják az óceán vizét, az afrikai partok mentén meglepett angol-amerikai hajókaraván pusztuló egységei között

ANGOL HADIHAJÓK
légvédelmi tüze a támadó olasz repülőgépek ellen a Földközi-tengeren. A gránátok százainak tűzfüggönyén át indulnak harcba a repülők...

TORPEDÓVAL ÉS ÁGYÚVAL...
Roncsok lepik el a tenger felszínét a csata színhelyén, ahol a nagy angol szállítóhajó elsüllyedt. Az angol mentőcsónak a német tengeralattjáróhoz közeledik, orvosságot és élelmet felvenni a bizonytalan, nagy útra...

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC lőszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-383, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(15.)

Andor most is ott ült az asztal végén, Hugó balján s a sógorasszony mozdulatában gyönyörködött, ahogy húst vett a tálból. Ezt az egyet irígyelte bátyjától, ezt az asszonyt, aki idegen angyalként bolyongott a Reményi-házban, hűvösen, elökelően, fölötte mindannyiuknak. Pár éve próbált udvarolni neki. Rokoni kedveskedésekkel kezdte, de nem érzett lelkiismeretfurdalást, ha arra gondolt, hogy a bátyja feleségét egyszer karjai között tartja, s addig szorítja magához, míg közömbös, lusta vére megzajdul. Párisról beszélt neki, szerelmi tapasztalatait sejttette, de az idillnek hamar vége volt. Mikor úgy gondolta: hozzákezdhet az ostromhoz, s átölelte a szalón sarkában, a magashátú Mária Terézia kanapén, ahol Verlain verseket olvasott neki, Cecil, akit finomkodva Szöszilnek nevezett, kipirult arccal ugrott fel:

— Megőrült maga? Mit képzel? Azt hiszi, ez valami ótestamentumi ház, ahol közös tulajdon az asszony? Én nem vagyok...

Lenyelte a szót, de Andor tudta, mit akart mondani. Holtsápadtan távozott, s akkor napokig nem is látta. Rég volt ez, az incidenst már elfelejtette s megint feltámadt benne a vágy: látni ez a hideg, furcsa, idegen szépséget a szenvedély nyers és szemérmetlen pillanatában maga mellett.

Az ügyvédsógor városházi pletykákkal szórakoztatta a társaságot. Most jól érezték magukat, az evés öröme feloldotta őket, a feszesség is engedett, s nem törődtek már a ház asszonyával, aki egyenes derékkal ült karosszékében, avval a tartással, amit anyáitól, a suhogó selyembe, vagy szigorú bársonyba öltözködött nagyasszonyoktól örökölt. Ráhajoltak tányérjukra, fogaik vidáman őrölték a sültet, s néha tele szájjal megszólaltak.

A beszélgetés, a komoly és fontos diskurzus vacsora után következett, a barna fával borított falú dohányzóban, ahová bevonultak emészteni, feketét inni és közös haditerveket szőni.

— Andorka, ma is olvassunk verseket...

Az egyik sógorasszony, pihegő, kövér, kissé bajuszos, telt mellét az asztal fölé préselve feléje hajolt. Vidéki volt ő is, egy miskolci gabonakereskedő leánya, akit százezer koronás hozománya tett méltóvá a Reményi névre. Nem is titkolta, hogy a tudós és finom sógor jobban tetszik neki, mint az ura, a család olykor frivol célzásokat is tett rajongására, de nem bánta.

Az ügyvéd most se állhatta meg szó nélkül.

— Szerénke, neked mindig olvashatnékod van, valahányszor itt vagyunk. Ugyan, Bandi adj már egyszer neki valami jó vastag könyvet, hadd szórakozza ki magát.

Az egész asztal harsány kacagása honorálta a félre igazán nem érthető célzást. Csak Cecil ült az asztalfőn mozdulatlan arccal, mint aki előtt idegen nyelven beszélnek.

— Ugyan, ugyan...

Hugó feleségére pillantott és rosszalóan csóválta fejét.

— No, most majd a moralista is megszólal, — biztatta az ügyvéd. — Mondjad csak... Te gvárdián, te?

Andor arccsontján pirosan gyulladt ki a bőr, mint mindig, valahányszor véleményt akart nyilvánítani nagyobb hallgatóság előtt.

— Hagyjuk a morált, még emlegetni se szeretem. Ne moralizáljunk...

Mindenki feléje fordult, de ő mereven maga elé nézve folytatta, mindenáron Cecil tekintetét kutatva. Neki szólt, amit mondani akart.

— A morál ostobaság... Vérszegény szentek és egy hipokrita társadalom nászából született...

— No, ez vakmerő kijelentés! — emelte fel kövér ujját figyelmeztetően az ügyvéd. — Ő hivatottnak érezte magát, hogy megvédje a társadalmat, a szenteket, mert megszokta, hogy védjen valamit.

— Tagadni lehet ezt a tételt, csak cáfolni bajos, — folytatta a tanár. — Az élet akarásában nincs meg a mi szegényes és nyomorult morálunknak halvány árnyéka sem. A természet immorális, akárhogy csóválod a fejed, kedves Móric sógor. Az állatnak, fának, füveknek, virágoknak nincsen etikájuk s az ember is akkor igazán szép, akkor viselkedik természetesen, amikor szabadjára engedi magában azt, ami állati, tehát hasonlóvá válik a teremtett világ többi dolgaihoz.

— Milyen szellemes...

Szerén sóhajtott és olvadó pillantást küldött Andor felé.

Henrik, a bankár, aki sápadt arcával, örökké vörös szemével, behúzott nyakával inkább talmudistához hasonlított, mint egy pénzügyi kapacitáshoz, letette a villát és az asztal végén ülő Armandra, Adolf jogászfiára, meg Lili, a legidősebb leánytestvér pattanásosarcú bakfis csemetéjére pillantva, hidegen jegyezte meg:

— Gondolom, nem találtok alkalmasabb és lelkesebb hallgatóságot vitátokhoz, mint a két gyereket.

Andor legyintett:

— Ugyan...! Azt hiszed, ők nem tudják már régen és tán sokkal jobban mindazt, amit most itt hallhatnának? Kedves Henrik, ezek a dolgok nem titkok! A modern ifjúság felvilágosult, hála Istennek és a gimnázista lányok egyátalán nem hiszik el a gólyamesét.

A beszélgetés elmérgesedett volna, mint mindig, ha nem üzletről volt szó. A család csak abban értett egyet, hogy a vagyont, amelyet még most is közösnek éreztek s minden fillérét úgy vigyázták, akármelyikük örökségéről volt is szó, mintha a maguké lenne, miként gyarapítsák. Mihelyt azonban más téma vetődött fel, kigyult arccal mondtak ellent egymásnak, s gyűlölködve tudtak órákon keresztül vitázni. Így élték ki egyéniségüket a családon belül, amelyet az öreg Rothenstein kovácsolt szilárd egésszé anyagi vonatkozásokban.

Andor kipirult arccal legyintett, mintha azt akarná mondani: kár minden szóért, amit egy műveletlen emberre pazarlunk.

Szótlanul ettek tovább, a szobalány kétszer hordozta körül a húsos tálat, a kompótot s a férfiak szorgalmasan töltögettek.

Vége felé jártak a vacsorának, mikor megcsörrent a telefon.

Hugó bosszus arccal kelt fel és sietett ki.

A többiek halkan ettek, hogy el ne veszítsenek egy szót se a beszélgetésből, amit az ismeretlennel folytat és válaszaiból próbálták kitalálni: kivel diskurál és miről.

— Felőlem azt írhat szerkesztő úr, amit akar. Bennünket, a céget, egyáltalán nem érinti az ügy... Persze... Azért hálás vagyok, hogy ilyen figyelmes volt, ha legközelebb arra jár, keressen fel az irodában. Két óráig ott vagyok... Igen.

Ennyit mondott s közben hosszú szünetekkel hallgatott.

— Nos?

Hugó fejét csóválta.

— Micsoda fickó!...

— Kicsoda?

— Volt nálam egy fiatalember, Munkácsról. A vasútépítés ügyében keresett s majdnem szemtelen ajánlatot tett. Azt kívánta, hogy Kondort, aki a munkát tőlünk átvette, dobjam ki, mert nincsen pénze. Helyette mindjárt magát ajánlotta... Úgy lépett fel, mint egy kondottieri. Fenyegetőzött is a végén. Botrányt ígért...

— Remélem kidobtad? — háborgott Henrik.

Hugó felvonta szemöldökét és furcsán mosolygott:

— Eszem ágában se volt! Elhatároztam, hogy megkötöm vele az üzletet, mert a posztós csakugyan készen van, a krízis megölte, nem tudott pénzt szerezni, kétségbeesetten szaladt hozzám panaszkodni.

— No és? Mi történt most?

— A Naptól hívott fel Kerecsendi Ede. Azt mondja, a Pannoniában agyonlőtte magát Bednay Ádám, az a képviselő, aki mutyizott Kondorral...

— Óóóó...

— Este nála volt még a hotelben Kondor, látták őket izgatottan beszélgetni a hallban többen is. Bednay, mikor egyedül maradt, leült leveleket írni, később felment a szobájába, s végzett magával. A rendőrség most van kint a szállodában...

Maga elé nézett, mint aki néma számvetést csinál, aztán annyit mondott még:

— Ez a fickó sokra viszi... Jegyezzétek meg a nevét, Brandstein Judának hívják. Ez megölte valamikép Bednay Ádámot, csak azért, hogy bebizonyítsa nekem: mennyire ragaszkodik ehhez az üzlethez...

— Fiatal? — nézett ki révülete kútjából az érdeklődés homlokráncoló pózával Andor.

— Igen. Nincs több huszonöt esztendősnél, de tán még annyi se... Valóságos kölyök.

— Tiszteletreméltó ember lehet. Senkinek sincs több joga becsülésünkre, mint annak, aki birtokában van a tökéletes önzésnek, amely az ellenfél elpusztításában teljesül ki igazán... Nem törekszik a tetszetős látszatokra, bevallja, hogy mindenre képes, elszánt, akár a gályarab, aki mindenáron szabadulni akar bilincseiből.

Komor Arnold, a tőzsdeügynök közbevágott:

— No, én nem rajongok az ilyen emberekért. Nem szeretnék olyanokkal üzletet kötni, akik végül el akarják vágni a nyakamat...

— Mert gyávák vagytok és gyengék. Arcotokon ott a korlátoltság és mohóság kifejezése...

— No, no, Andor...

— Igen. S az őszinteséget se bírjátok el, látod.

Észre se vették, hogy Cecil még a szokottnál is sápadtabban ül az asztalfőn. Letette a vellát, maga elé bámult, száját összeszorítva, kezét ölében összekulcsolva.

Lili, a legidősebb Reményi lány pillantott rá először.

— Nem érzed jól magad, drágám? — kérdezte mézesen.

— Semmi... semmi.

Hugó is érdeklődött:

— Beteg, szívem?

— Nem, csak...

— Nos?

— Ez a szegény Bednay...

— Ismerte?

— Igen... Félig-meddig rokonunk volt.

Eszter feléje fordult.

— Nekünk?

Végignézte az asztal fölött duzzadó mellét, vastag karjait s az öreg Rothenstein kissé ravasz vonásait őrző arcát.

— Nem! — felelte keményen, — nekem. Nekünk. Otthon...

— Úúúgy... Az más...

Legszívesebben felugrott volna, hogy elfusson, ki a házból is, de legalább szobájába, ahol már nem hallja ezeknek a cinikus szavait. Megszokhatta volna régen, hogy ilyenek, hogy az emberi tragédiák csak addig a mértékig érdeklik őket, amennyire nyerhetnek, vagy veszíthetnek rajtuk. Hányszor hallotta ebben a házban közömbösen elbeszélni, akár egy vadászat történetét: hogy forgattak ki valakit vagyonából, hogy üldöztek a kétségbeesés és nyomorúság szakadékaiba egy gyámoltalan embert! Nem értette meg soha őket... Hiszen érzelmesek voltak, szemük mindjárt könnybe lábadt, ha apjukat említették előttük, asszonyaik sírni tudnak egy versen, vagy egy édeskés sanszonon. Öntudatlan ez a viselkedésük? Ennyi ellentét van bennük? Kegyetlenek, mint a gyermek, aki kitépi a szitakötő szárnyát, csalánnal verdesi a békák meztelen bőrét, de zokogni kezd Jancsi és Juliska történetén? Ártatlanok abban, amit cselekszenek?

Próbálta figyelmét lekötni valamivel, de most nem sikerült. Szeme lassan könnybe lábadt, a forró, sós cseppek végigperegtek arcán, keskeny barázdát vonva a púder finom rétegén.

Hugó fejét csóválta.

— De Cecil, kérem... Uralkodjék magán...

Eszter közbevágott:

— Ne bántsd szegényt. Ha egyszer rokona volt, hadd sirassa.

— Rokon, rokon... Én nem is ismertem.

— Kellett neked minden rokont ismerni? Hátha ez nem is akart tudni rólad. Azt hiszem, kamarás volt... Ugye, Cecil? Császári és királyi kamarás... Azok nem szeretik a közönséges embereket, pláne, ha rokonok!

Nem felelt. Kaján, gúnyos arcok tekintettek rá, fordultak feléje, ugyanazzal az együvétartozó öntudattal, az erőnek azzal a fölényével, mint mindig, máskor is, ha a családdal összehorgadt. Hugó soha nem védte meg. Eleintén sírt emiatt, szemrehányással halmozta el, de aztán később belátta: nem tehet másként. A család bűvkörében megszűnik egyéniség lenni, más törvények érvényesek reá...

Szerencsére a vacsora végére értek, asztalt bontott.

Átmentek a dohányzóba s a férfiak mindjárt üzletről kezdtek beszélni. Egy darab ideig maradt még, aztán fejfájására hivatkozott és elbúcsúzott tőlük. Andor mélyen ráhajolt kezére és nedves szájjal csókolta meg. Forró volt az érintés, mégis összeborzadt tőle, mintha egy hüllőt kellett volna elviselnie.

— Furcsa asszony... — jegyezte meg Adolf, az egyetlen, aki bíráló megjegyzéseket mert néha tenni Cecilre, mint Hugó után a család legtekintélyesebb tagja. Ez még mindig úgy jár itt köztünk, mintha a holdról jött volna és nem birná megszokni a levegőnket. Pedig húsz éve él ebben a házban. Igaza volt szegény boldogult papának, mikor azt mondta, ez a Cecil csak kém itt minálunk. Meglássátok, egyszer elszökik és magával viszi minden üzleti titkotokat. Úgy nézett Andorra az előbb, hogy ha tekintet ölni tudna, már halott volna az a fiú...

— A! Hagyjátok. Ilyen. S nekem így is jó, ez a fontos...

— Perverzitás, hogy az ember ellenséget tartson a hálószobájában. Egyszer megfojt álmodban, mint Krimhilda Attilát.

— No, hagyjuk ezt, — intett Henrik s ropogtatni kezdte a szivarokat az eléje tartott ládikában. — Beszéljünk komolyabb dolgokról. Mondod, Hugó, hogy ennek a munkácsi fiatalembernek adod át a vasútépítést? Van pénze? Mert ma pénzt nem kap sehol. Én se adnék neki, még ezer százalékos biztosítékra se. A pénz nem akar mozdulni... Valami készül, meglássátok...

— Odaadom, már mondtam. Mikor nálam volt, már akkor elhatároztam, most pedig, hogy hallottam a Bednay históriát, még inkább odaadom. Ilyen ember kell nekem... Ez, ha máskép nem megy, a temetőből a halottakkal is megcsinálja a munkát. Olyan, mint a szomjasok. Nem ismernek akadályt, ha oda kell jutniok a forráshoz, azok se, ez pedig a vagyon szomjúságától eszelős... Ismerem a fajtáját... A pénzt az öreg Groszmann Oziás adja neki, azt mondja, az apósa lesz...

— Nem rossz dolog. Legalább egy milliót reprezentál a Groszmann-ház!

— Ha a zsugori öreg, aki még hozzá bizalmatlan is, ad neki pénzt, akkor én semmit se kockáztatok... — fejezte be Hugó. — Azt hiszem, ezzel elvetem a gondját a vasútnak és a tíz százalékot a zsebemben érzem máris.

— És ez a Bednay-ügy? Csakugyan nem érdekel?

— Nem. Nekünk semmi közünk hozzá. A céggel nem volt nexusa... — Megcsóválta fejét. — Csak azt tudnám, hogy csinálta..! Ráküldte a Kondort, s az az izgatott tulok megrémítette. Botrány, kellemetlenség... Ismerem...

— No, mond már! Én nem értem ezeket az embereket, — ingatta fejét rosszalón Adolf, — ezek mindjárt pisztolyt vesznek elő... Ezek az úriemberek csak ennyit tudnak? Baj van? Puff! Tönkremegyek? Puff!

Andor keresztbe vetette lábát a pamlagon és utána nézett cigarettája füstjének.

— Örülj neki, barátom! Ha mást is tudnának, vagy ha akarnának egyszer mást is tudni, mindjárt nem menne olyan jól neked. Te csak hagyd, hogy a Bednayak forgópisztollyal lékelgessék a fejüket, ne lármázz miatta, sőt kiabáld mindenütt, hogy ez milyen szép dolog, milyen úri dolog, milyen gavalléros dolog.

Unottan ásított, felkelt, s kifelé ballagott. Úgy tett, mintha nem hallaná Szerénke, a sógornő epedő és sokat ígérő csábítását, hogy olvassanak együtt verseket. A szobalányt akarta megkeresni. Már vacsora közben figyelte ringó járását, két mellét, ahogy ütemesen mozgott a fekete blúz alatt.

Az előszoba sötét volt s majdnem belebotlott, ahogy az ajtót kinyitotta, Adolf jogászfiába, meg a lányba. A cseléd a falhoz szorítva, piros arccal lihegett s most félig hangosan, sírósan könyörgött:

— Igazán, fiatalúr, hagyjon nekem békét...

— Mit csinálsz itt, tacskó? Nem szégyelled magad?

— No, mondja már! — vigyorgott Armand, — mi történt? Semmi se történt...

A lány karját tapogatta, a fiú beoldalgott a dohányzóba, Andor pedig résztvevő arccal hajolt a cselédhez.

— Nagyon megszorongatta ez a csibész? Mutassa... Mutassa csak a karját, fiam...

S most már ő tolta, türelmetlen erőszakkal a sötét sarok felé, ahol a fogas állott, a felöltőkkel és a nők könnyű, tavaszi köpenyeivel, mint egy néma szolga, mereven, tisztelettudón.

KILENCEDIK FEJEZET.

A bódéban, amelyet nem is olyan régen, Kondor úr építtetett magának a domb füves és gyalogfenyőbokrokkal benőtt oldalán, Brandstein Juda a bérlista fölé hajolt és összeráncolt szemöldökkel hümmögött. Nem, ez a dolog sehogy sincsen rendben. Az emberek, mintha megbolondultak volna, szombatonként csapatosan hagyják itt a munkát... Leszámolnak, összeszedik nyomorúságos motyójukat s alázatos hajlongások közben elmennek, néha húszan is. Ügynökei majdnem kötéllel fogják a ruténeket, bejárva az egész környéket, ígérve fűt-fát, pálinkát, szalonnát, amennyi csak beléjük fér, sőt még felemelt bért is, de alig szállingózik az eltávozottak helyébe valaki. A számítását lassankint meg se találja már, annyit kell adni a munkásoknak. Ha nem volna a kantin, egyszerűen ráfizetne... No, ha nem is egészen, de mindenesetre sokkal kevesebbje maradna, mint amennyire számított. A Salgó és Reményi cégnek le kell adni a tizenöt percentet, ez biztos, itt nincsen alku s végtére magának is csak kell valami a vesződségért, meg a befektetett tőke kamatjára.

Aránylag simán ment a munka átvétele, a cég nem akadékoskodott, nem volt szentimentális, Reményi Hugó finom és nagyvonalú üzletembernek mutatkozott. Nem titkolta el, hogy Kondorral milyen volt a megállapodásuk, bár igaz, ő is ügyesen viselkedett. Úgy tett, mint aki mindent pontosan tud, sejttette, hogy Kondor beavatta őt az építkezés összes anyagi titkába. Két napjába került, míg a megállapodást aláírták, s volt egy kellemetlen találkozása is, az előddel, aki mégegyszer beállított könyörögni, épp mikor ő is ott ült Reményi Hugónál.

— Maga egy Rinaldó Rinaldini! — kiáltotta vörös arccal. — Egy hálátlan kutya! — s ömlött belőle az átok, mint valami ószövetségi prófétából. Ádi Edomra szórja haragja villámait.

— Mit akar? Én tettem tán tönkre magát? — vonogatta vállát. — Mit ordít? Örüljön, hogy ilyen simán végződik a dolog...

Hallott egy-két cseppet se hízelgő jelzőt, de volt benne elég méltóság, hogy szótlanul viselje el a dühkitöréseket, már csak Reményi Hugó miatt is. Amitől legjobban félt, — hogy Kondor végső kétségbeesésében ráugrik és verekedést kezd, — szerencsére nem történt meg...

Legjobban Oziás bácsin csodálkozott.

Nem leikesedett túlságosan az üzletért, nagyokat pislogott, hümmögött, s háromszor is elmondta, hogy ez nem tiszta dolog. Csak később magyarázta meg: hogy érti ezt; hosszú előadást tartott a vállalkozások kockázatáról s a várható nyereség alacsony százalékáról, ami nem éri meg a ráfordított időt.

— A pénzügyletek, Brandstein Juda... Azok az igaziak, — mosolygott. — Nem számít, ha esik az

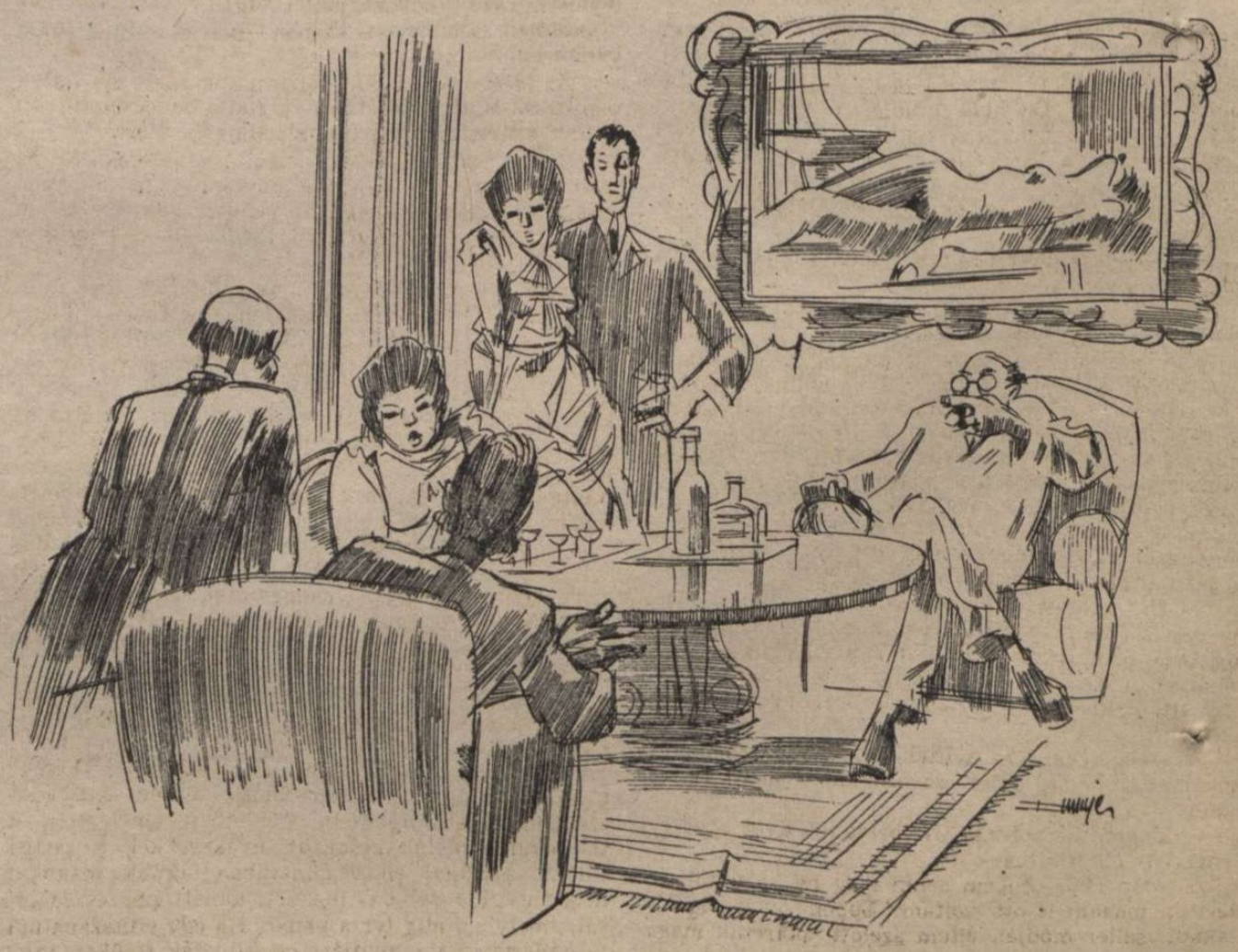

eső, vagy nagy a hőség, a percent biztos... Az időjárást te nem tudod kormányozni és mikor kalkulálsz, ezzel sohase számolhatsz... Parasztnak való az ilyesmi! No, most már mindegy, de ha nem muszáj, ne fogjál te ilyen dolgokba.

Végül persze kinyitotta a nagy pénzszekrényt és odaadta, amit kért. Nem szeretetből, — fele haszonra s kikötötte, hogy bármikor ellenőrizheti a munkát, beleszólhat az emberek felfogadásába, bérébe. Grünberg Izidor, a penészes, sovány kis könyvelő, mint bizalmi embere már az első napon kiköltözött és elfoglalta azt a bódét, amit kantinos korában neki csináltak. Oziás bácsi maga is megjelenik minden vasárnap, tisztes szakállával, pecsétes kabátjában, hogy körülnézzen kicsit, mert, hiába, nem gyerekség olyan nagy összeget befektetni egy munkába, ami végződhetik így is, úgy is.

Lehet, tán sírva fakadna, ha megtudná: mi történik az utóbbi időben a telep körül. Egyelőre még nem tartotta szükségesek elmondani, minek izguljon, s tán csakugyan nem is lesz semmi baj... Egy hónapja lehet, hogy először jelentették a munkafelügyelők az ügynökök sündörgését a barakkok közt, s akkor nem is értette, miről van szó valójában.

Kivándorlási ügynökök? Mit bánja ő? Hadd járkáljanak. Majd télen, mikorra a munka itt úgyis befejeződik, gondolkodhatnak otthon, hogy menjenek-e Amerikába, vagy se. Ezek a lusta, félénk emberek olyan nagy útra? Nevetségesnek találta még a feltevést is és magában ügyetleneknek nevezte az ügynököket, akik idejüket a ruténokra pazarolják.

A nagybajúszú máramarosi pallér vállat vont:

— Hát jó... Csak mondom. Aztán nehogy az legyen majd a baj, hogy nem szóltam.

Maga is megfigyelte, hogy dolgoznak, látott vagy kettőt közülük. Csizmában jöttek, nagy bajusszal, köpködtek, pálinkát ittak és lassan ejtették a szót, mint a parasztok. De Juda mindjárt észrevette, mifélék, az ő szemét nem tévesztette meg a szoros, zsinóros nadrág, a Kossuth-kalap és a ráncosszárú csizma.

— Hiszen ezek zsidók... — mondta Buxbaumnak.

— Persze! Azelőtt a faluban nálunk is jártak, láttam őket.

— No, csak hadd fizessenek pálinkát az embereknek. Hadd fogyjék az áru.

A jövevény rendszerint szombaton este érkezett s ott maradt vasárnap is. Egész üveg pálinkát rendelt a kantinban és ismerőse után kérdezősködött, akiről hallotta, hogy a vasútnál dolgozik. Persze, olyan nevű ember nem is volt a munkások között, de a többiek gyorsan megbarátkoztak a bőkezű vendéggel. A poharak ürültek, s újra megteltek, a szemek kifényesedtek, a szó ömlött. A nehéz sorsról, az otthoni szegénységről, az életről, ami nem lesz soha vidám, csak ha jut pár garas a vigasztaló pálinkára.

— Hát bizony... — bólogatott az idegen, — itt így van az, emberek! Itt csak küszködik a szegény, míg bele nem pusztul. Bezzeg Amerikában másképp csinálják... Ott egy dollárt kap a munkás, annyit, mint itt öt korona és csak nyolc órát dolgozik érte. Az [illegible]en...

A szemek kerekre nyíltak, utánahallgatóztak a szónak, s volt, aki fejét csóválta hitetlenül, mint a mesére.

— Ugyan! Öt koronát? Ne beszéljen ilyet, atyafi... Nem vagyunk gyerekek...

— Mán pedig engem senki meg ne hazudtoljon. Mert én magam is ott voltam. Éppen olyan ágrulszakadt zsellér módjár. éltem azelőtt, akárcsak maga most, ni...

— Hő!

— Bizony. Ott szedtem össze magam, lássa, azóta vagyok a magam embere. Azt mondják, bolond, aki a pénzét mutogatja, de nem akarom, hogy hazugnak tartsanak, hát nézzék, e... Nem üres az én bugyellárisom. Nem hazudok én!

Előkerült a vastag disznóbőr-tárca a kékhasú bankókkal s a koldús szemek rácsodálkoztak a temérdek pénzre.

— No, lássák!

S olajozott-biztosan futott tovább a történet az igéret földjéről, ahol a porban hever a bankó, csak utána kell nyúlni.

— A komámat is avégett kerestem volna, hogy rábeszéljem, menjen csak ki. Pár esztendeig, ha ottmarad, annyit keres, amennyivel a falu leggazdagabb embere lehet belőle...

Mint a mesékben... A pálinkás poharak fölött a fejek lassan bólogattak, a mámor köde ellepte az agyvelőket s a szavak messziről hallatszottak, olyan messziről már, mint az angyalok éneke karácsony éjszakáján. Mi kellett a boldog hithez más, mint a pénz megjelenésének kézzel tapintható csodája? Nem kételkedett már senki. Kérdések röpködtek az idegen felé, aki mosolyogva felelgetett, épp, mint a gyermeknek szoktak, ha nyilvánvaló dolgok felől faggatja a felnőtteket.

Juda a kantin elszámolásának dőlve ült a pult mögött és hallgatózott. Ez érti a dolgát! Mit tudják a nyomorultak, hogy a nagybajúszú, csizmás paraszt csak ügynök, aki voltaképpen tilos dolgot művel? Hogy soha nem volt Amerikában, s nem is szándékozik kikötni soha az új világ kincses partjain, hiszen neki csak az a dolga, hogy másokat odacsábítson, olyan messze, ahonnét már csak vágyakozása tud visszatérni egy napon, mikor közelről látta s megízlelte az ottani kemény életet...

Az idegen ott is aludt a barakkban, feje alá rejtve pénzes-tárcáját s vasárnap folytatta a mesét, újabb pálinkás üvegek közt, újabb hallgatók előtt.

Nagy parolázással búcsúzott, s valóságos processzió kísérte el messzire, mikor végre alkonyat tájon útnak eredt a kedves vendég, lelkükre kötve új barátainak, hogy ha ismerőse mégis megérkezik, mondják meg neki: visszajön...

Csizmája fénylett az alkonyatban, s úgy tünt, tán nem is lép a földre, csak lebeg az ösvény fölött, mint egy valóságos csoda. Ki tudja? Hátha nem is ember volt, hanem a mesék megelevenedett jószelleme? Ingyen adta a pálinkát, annyit, amennyi kellett, Marusja nem győzte hordani az asztalra az üvegeket, a sósheringet, s mindezért semmit se kért, nem akart tőlük se munkát, se pénzt... Utána bámultak s nem lepődnek meg, ha egyszerre felemelkedik, szárnya nő, vagy lecsap a felhők közül elébe a táltos ló, vagy sárkány és hátára pattanva eltűnik, nagy dörgés és füst közben. Akikkel beszélt, azok éjszaka sóhajtva hemperegtek a kemény vackon, nyitott szemmel, vagy ha elszenderedtek, álmukban a tengert látták, s egy ismeretlen formájú pénzt számoltak, vékaszámra.

Hétfőn reggel immel-ámmal álltak neki a munkának, s a felügyelők egész nap káromkodva hajszolták őket, mert meg-megálltak, tűnődve, hallgatózva, számolgatva. Így ment ez egész héten. Csákányozás, talicskavonszolás közben összevont szemöldökkel töprengtek, révületben emelgették a talpfákat, cipelték kidagadt nyakerekkel a pengő sínceket s nehéz, siket álmaikban látták magukat megérkezni a faluba, degezre tömött pénzeszacskóval, amelyben alig fér a bankó. Ha egy szusszanatnyi megállásuk volt, mindjárt összedugták fejüket, mint nyomorult összeesküvők, akik a szegénység ellen akarnak felkelni s esténként alig várták, hogy Brandstein úr bódéja előtt megszólaljon a rozsdás vasdarabon a kalapács, a munka végét jelezve. Felgyűlt szívükben a közlés vágya, beszélgetni akartak egymással, elmondani mindazt, amit egész nap agyukban forgattak. Akik hallgatagok voltak, bőbeszédűen fecsegtek, gyermekes vidámsággal, s még a legmaguknakvalóbb öregek is odaültek a kantinban a sűrű emberbokrokba.

Egyszerre keserűvé változott szájukban a morzsálódó, rossz kenyér, amit Marusja sütött számukra kukoricalisztből, korpából és kétszeresből.

Bőven locsolták pálinkával az avas szalonnát, amit Buxbaum undorral, fintorgatva vágott nekik s ehetetlennek találták a messziről bűzlő heringet. Bőkezűekké váltak magukkal szemben és már csütörtökre az utolsó fillérig elvásárolták az utalványt, amit csak szombaton számolt el nekik Brandstein úr. Régen hétköznap estéken néptelen volt a kantin, sovány vacsorájuk után elnyúltak vackaikon és álomba zuhantak, alig várták ezt a percet. Most mindig megtelt a barakk, a sűrű, büdös füstben órákig üldögéltek, összehajolva, beszélgetve, vagy nagyokat kurjantva a harmonika szavára. Marusjának csiklandós, férfias bókokat mondtak, s míg köztük járt a vékony-nyakú decis üvegekkel, kidolgozott, kemény tenyerükkel megtapogatták kívánatos gömbölyűségeit. Kidüllesztett mellel jártak, s akadt köztük, aki visszafeleselt a munkavezetőnek is.

Aztán egyszer elbocsátásért jelentkeztek hárman.

Ez akkor volt, azon a szombaton, mikor másodszor tért vissza az „amerikás".

Most már nemcsak hallgatták, hanem kérdéseket is tettek fel neki. Hogy jut el az ember a nagy vízen túlra? Milyen messze van az az ország, ahol a dollár olyan bőven ömlik a szegények lába elé? Mennyibe kerül az út? Nem veszedelmes-e a hajózás az óriás tengeren át?

Minden kérdésre tudott válaszolni, mosolygott és megmagyarázta, hová kell fordulnia annak, aki ki akar vándorolni. Címeket osztogatott, nyomtatott cédulákat s ígérte, hogy mindenkit eligazít.

— Mi van magukkal? — nézett a három legbátrabbra szigorúan Juda. — Hová mennek? Hiszen munkát most nem kapnak másutt!

Lábukat váltották, mosolyogtak, szemérmesen, mint az eladó lányok, forgatták kezükben a zsíros sapkát, aztán nagy nehezen kinyögte egyikük:

— Amerikába... Oda megyünk...

— Mi? Amerikába? Hát hol az útiköltség?

— Eladjuk a házat, meg azt a kis legelőt, a havason...

— Úgy? Hát csak menjenek.

Nem bánta. Mi köze hozzá? Annak az ügynöknek is élni kell. S majd jön az elvágyakozók helyett más, kétszer annyi nyomorult, ha kell, tele vannak a völgyek falvakkal, s azokban annyi az ember! Csak győzzön nekik munkát adni...

Nem is volt baj egy darabig, az üres helyekre fölösen jelentkeztek vasárnaponként, messze vidékről jöttek a munka hírére, még el is kellett küldözgetni gyakran a fölöslegeket. Egyszer azonban nem álldogáltak többé kezükben tartott sipkával a barakk előtt, titokban remegve, hogy vajjon nem találják-e túlsóványnak, gyengének és erőtlennek őket a nehéz töltésépítésre és a sínek, talpfák cipelésére. A falvakban szétfutott munkafelügyelők is azzal tértek vissza, hogy nem akad vállalkozó ember, hogy nevetnek, mikor meghallják: mennyi a napszám. Amerikát emlegetik, ahol öt koronát kereshetnek és nyolc óra a munkaidő.

— Megbolondultak? — vonta fel a szemöldökét. — Egészen elvette eszüket az ügynök?

Igen, úgy látszott, minden rutén megbomlott. A létszám minden szombaton fogyott, mert a falvakat is járták a „jóemberek", pálinkát fizettek a kocsmákban, mutogatták a pénzüket és fényképek kerültek elő a zsebükből, amerikai gyárakról, ahol dolgoztak, a házról, amelyben laktak, s a hatalmas, templomoknál is nagyobb hajókról, amelyek viszik a tengeren az Amerikába igyekvőket, később pedig hazahozzák a vagyonos embert. Nyomtatott leveleket osztogattak, régen elvándoroltak üzenetét az itthonmaradottakhoz s képeket, amelyek tornácos munkásházakat ábrázoltak, a napfényes ámbituson üldögélő családdal. A férfi mellényén vastag aranylánc csüngött, az asszony mosolygósan bámult előre, a gyermekek úri ruhát viseltek, — kellett ennél nagyobb bizonyság, hogy az ismeretlen igazat mond? Hiszen nyomtatott betűvel igazolta minden szavát és fényképpel, amiben nem is lehet csalás...

Juda, mikor látta: micsoda veszedelem fenyegeti, megtiltotta, hogy az ügynökök közül egy is a telep területére lépjen ezután.

— Mondják meg nekik, — rikácsolt a felügyelőkre, — hogy a csendőröknek adom fel őket, ha még egyet meglátok! A kivándorlásra való csábítást tiltja a törvény! Megbüntetik, aki a népet arra biztatja, hogy Amerikába menjen, én tudom és vasraveretem őket, ha békében nem hagyják a munkásaimat!

Honnét tudta ezt? Mindent tudott, minden törvényt, amivel a maga érdekeit védhette. S meg is követelte, hogy ezeket az emberek tartsák be, szigorúan, s aki vétkezik ellenük, arra csapjon le az állam minden hatalmával, csendőrével, szolgabírájával, börtönével. Hogyne! A tisztességes polgár munkáját akarják hátráltatni! Országos érdeket veszélyeztetnek! Csakugyan jó volna a szolgabírónak szólni: mi történik a környéken...

Groszmann Oziás öccse, a szőke és bánatos arcú Salamon évek óta élt már a kivándorlókból. Ő vette meg kis házukat, legelőjüket, szántóföldjeiket s még Máramarosból is jöttek hozzá eladók. Hát így csinálják ezt? Mint a sáskák, meglepnek egy-egy vidéket az ügynökök, akiket a hajózási vállalatok fizetnek, vagy az amerikai nagy gyárak, bányák, amelyek olcsó munkaerőt akarnak, — esetleg tán mind a kettő — s ezrével kerekednek fel biztatásuk nyomán a föld szegényei.

Hála Istennek, ide elég későn értek, ha minden rendben megy, szeptemberre kész a vasút. Csak addig ne történjék semmi... Egy-kétszáz embert valahogy nélkülözni tud, a felügyelők egy kicsit jobban meghajtják a parasztot, s ha kell, pár fillérrel többet is fizet nekik...

Kinézett a nyitott ajtón, a kezdődő nyár örömét harsogó tájra s megnyugodott. Ó, egyelőre semmi baj nincs... A kenetlen taligakerekek nyikorognak, néha egy-egy elnyújtott hang hórukkot kiállt, kalapács zeng a hevenyészett kovácsműhelyben, a deszkatető alatt csattog az üllő, s messze, tán öt kilométernyire, az alföldi kubikusok izzadtan feszülnek neki a földnek és kőnek. Szép munka ez... A mérnökök, igaz, jóformán rá se néznek, mikor barátkozni akart velük, hátat fordítottak és otthagyták, de ez nem fontos. Nélküle ők se boldogulnának, ő jelenti itt a munka motorját, — a tőkét. Ha ő egy napon nem hozná ki Munkácsról nagy zacskóban az aprópénzt, meg a bankót, a mérnökök minden tudománya kevés lenne hozzá, hogy akár egy darab sínt a helyére illesszen.

A domboldalon, a kantin barakkja felől, Marusja ment át a tájnak azon a kis darabján, amit a nyitott ajtó négyszögében látott, akár egy rámába foglalt képet. Mezitláb volt, térdig felgyűrt tarka szoknyában, ingvállban s a forráshoz igyekezett, mert vödröt lóbált a kezében. Szőke haján keresztülsütött a nap.

Elmosolyodott.

Hogy kívánta egyszer ezt a leányt! Ha jól meggondolja, sok minden csak Marusja miatt történt az életében, s ha Risko Ljiváknak nincs lánya, ma tán Brandstein Juda is szegény kis zsidó szatócs csupán, semmi más... Maga is elcsodálkozott ezen a gondolatán. Így lenne? Valóban olyan sokat jelentett ez a mezítlábas, kócos némber az ő számára nem is olyan régen? Mióta Pestről visszajött, jóformán rá se pillantott, inkább kerülte, hogy ne kelljen szólnia hozzá. Szégyelte... Egy ilyen kis mocskos szuka, az ő szeretője? Brandstein Judáé, aki vállalkozó és ha éppen ráéhezik a nőre, kaphat minden ujjára tizet is, olyanokat, akiknek Marusja még szolgálója se lehetne! A kantinban félrefordult, ha megjelent a pult körül, mindig mezítláb, meztelen karokkal, amelyeken vörös volt a bőr s — emlékezett, — a széltől és naptól érdes, akár a reszelő.

Most utána bámult. Járása könnyű volt, a szoknya odacsapódott térdeihez, fejét hátrafeszítette és egész tartásában volt valami ingerlő.

Ha éppen akarja?... Csak inteni kell neki...

A keret néhány percig üres volt, nem látott mást, kifelé figyelve, mint a domb selymes füvét, amely alig változott még sötétzöldre, s a bokrok finom leveleit, meg a délutáni napfény könnyű árnyát a lombok alatt.

Aztán Marusja jött visszafelé.

Most szemközt kapta. Már nem olyan hetykén lépdelt, a vödör lehúzta a karját, csípőben meggörnyedt, s kicsit előrehajolt. De a vászon ingváll alatt ettől a tartástól két gömbölyű melle ütemesen ringott jobbra és balra, ahogy nagyokat rántott testén a teher miatt.

Torka egyszerre kiszáradt s fülében megzúdult a vér.

— Te, lány!

Marusja letette a vödröt és körülnézett.

— Milyen buta... — mormogta, — azt se tudja, honnét szólnak hozzá.

Felkelt és kilépett az ajtón.

— Marusja! — intett, — gyere csak ide...

Lassan indult, tétovázva, s kétszer is visszapillantott a vödör felé, mintha attól félne, valami baja esik az edénynek, ha otthagyja. Arca piros volt s tekintetét konokul a földre szegezte.

— No... Tán a hangomat se ismered már meg! — lökte feléje durván a szavakat.

— De... dehogynem...

— Gyere csak be!

Kilincsre tette az ajtót, aztán hirtelen ráfordította a kulcsot is.

Marusja a sarokba húzódott, fél karját mellére szorította s egészen a deszkafalhoz tapadt, mintha attól várna védelmet. Szeme követte Juda minden mozdulatát.

— Fiatalúr... — nyöszörögte, — fiatalúr...

Feléje nyúlt, hogy magához vonja, de akkor hirtelen szökéssel az asztal másik oldalára pattant és nyivákoló, kétségbeesett hangon könyörgött:

— Ne bántson... fiatalúr... pan Brandstein... ne bántson engem többet...

Tenyere izzadt, nyitott szájjal lélegezve, hörögve kergette, s lassan a düh már jobban lobogott benne a kívánásnál.

Végre megragadta és durván markolt a vállába.

— Hát mi van veled, te... buta személy... te! Megőrültél? Most akarod nekem az ártatlant játszani? Tőlem szaladsz? Te... te...

— Ne bántson engem többet, fiatalúr... Az Isten áldja meg, ne bántson...

Hátracsavarta a karját, hogy feljajdult a fájdalomtól és maga előtt taszigálva, mint valami állatot, hajtotta az ágy felé. Látta, hogy szemét elönti a könny, aztán egyszerre hangosan, keservesen zokogni is kezdett. Arca egészen beletorzult a sírásba, bőre elkékült, szája rángatózott, vállai remegtek.

— Te őrült, — szisszegte, — hát mi van veled?

— Ne bántson, pan... nekem... gyerekem lesz... Jaj, Szűzanyám...

Ott feküdt már az ágyon, két karjára borulva, mezítelen lábai tehetetlenül csüngtek alá, de nem érték el a földet. Térdén felül a bőre, amit soha nem égetett a nap, fehéren ragyogott, s fázós kék erecskék látszottak rajta; lejjebb pedig, mintha nem is ugyanahhoz a testhez tartoznék, a szélben, esőben, napfényen cserzett, vörös, durva két láb...

Juda hallotta a szót, de nem értette.

— Mit beszélsz?

— Gyerekem lesz, fiatalúr... jaj... nekem...

— Gyereke? Ennek a lánynak? Kitől? Az ő gyerekét hordozza...?

— Gyerek? Gye...

Melle hörgött, s nem tudta kimondani még egyszer a kérdést, mert torka összeszorult, mint akit fojtogatnak. Elengedte. Hátrált egy lépést s onnan nézte Marusját, ezt a rongycsomót, ahogy ágyán hevert remegő lábakkal, meg-meg vonagló vállal és sírásának vékony hangja fülében szinte egy csecsemőének tűnt.

Mit mondjon neki? Vigasztalja talán?

Nem örült a gyermeknek, de nem is bánta, hogy a lány szülni fog. Apa lesz, ha csak így is, felemás módon, most már egészen férfi...

— No, kelj fel...

Fejére szorított karja alatt pillantott rá, arca könnyektől maszatosan, pirosan fordult feléje.

— Elmehetek?

— El. Haza is mehetsz. Fölösleges, hogy nekem nagy hassal szaladgálj itt... Micsoda buta liba vagy, hallod! Ha most meg nem szólítalak, tán eszedbe se jut, hogy megmondd nekem. Itt járkáltál volna, mint valami vemhes szamár az utolsó napig... No! Hát holnap reggel mégy haza, mondom... Mennyi bajom van veled, te lány! Most kereshetek a kantinba helyetted mást, aki a két szememet lopja ki... Nnna... Menj, menj...!

Az ajtóhoz sietett s le nem vette róla tekintetét, míg a küszöbig ért.

— De eltűnj nekem, hallod! — fenyegette meg öklével.

— Elmegyek, fiatalúr... elmegyek...

— Várj csak! Várj itt egy kicsit.

Belépett a bódéba s az ajtó mögött pénzt kotort elő sebtiben. Előbb egy húszkoronást választott ki gondosan, aztán rövid habozás után másikat is tett melléje.

— No, itt van egy kis pénz, fogjad csak... Aztán, ha megszülöd a gyereket, látni akarom. Érted?

Vörös arccal dugta köténye alá a pénzt és futva igyekezett a vödörhöz. Dalolni jött kedve hirtelen, s legszívesebben harsány nótába kezd, az edénnyel kezében, ha nem fél, hogy megszidják érte. Így csak magában ujjongott, hogy elmehet innen, s nem kell többé rettegnie: melyik pillanatban inti magához ez a hegyes-szemű zsidó. Gyermeke lesz tőle? Igaz, de a magzat legalább annyira az övé is... Ennél könnyebben nem szabadulhatott volna kezei közül, s akár a világ végére bujdoshat most már előle, hiszen elengedte...

Juda fejcsóválva nézte, hogy fut a vödörrel, amelyből fényesen loccsan a zöld fűre minden lépésénél a víz.

Bármennyire szerette volna elhitetni magával, hogy nem érdekli Marusja sorsa, s ahhoz a gyermekhez, akit hordoz, semmi köze nincsen, — minduntalan rájuk kellett gondolnia.

Az ablak mögött leselkedett s várta: mikor jelenik meg a lány, hátán batyujával a kantin ajtajában, s vág neki az útnak, gyalog, mint száz és ezer más rutén cseléd, akit gazdája megejt, aztán formátlan testével kikerget a világba. Milyen lesz majd a gyermek? S vajjon fiút szül-e Marusja? Kire hasonlít a csecsemő? Felnő-e, vagy elpusztul, még mielőtt férfi lehetne belőle?

Alig várta, hogy a lány eltűnjék, később pedig megbánta; miért zavarta el. Nem tudott semmivel foglalkozni elég odaadóan, s amit soha nem tapasztalt azelőtt, most egymásután ejtett számolási hibákat, mikor a fizetési utalványokat igyekezett rendbeszedni.

Abba is hagyta a munkát.

— Folytatjuk. —

AZ ÚJ SZIÁMI IKREK KÉTFÉLE KEDVE:

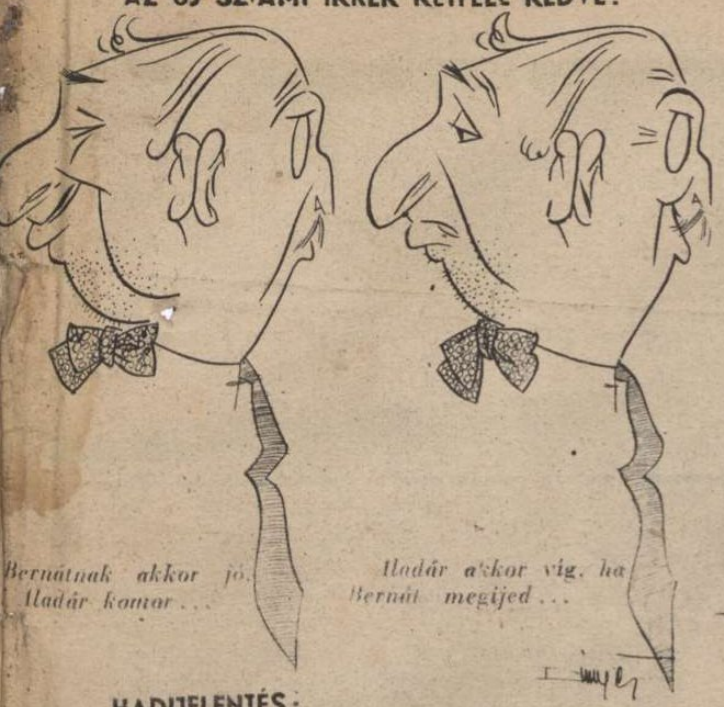

Bernátnak akkor jó, Hadár komor . . .

Hadár akkor vig, ha Bernát megijed . . .

AZ UTOLSÓ LEHETŐSÉG . . .

(Hír szerint a siófoki játékkasziuót télen is nyitva tartják.)

Szálljon be, Rozencveig úr, úgy is ez az egyetlen hely, ahol még nyerhetünk! . . .

HADIJELENTÉS:

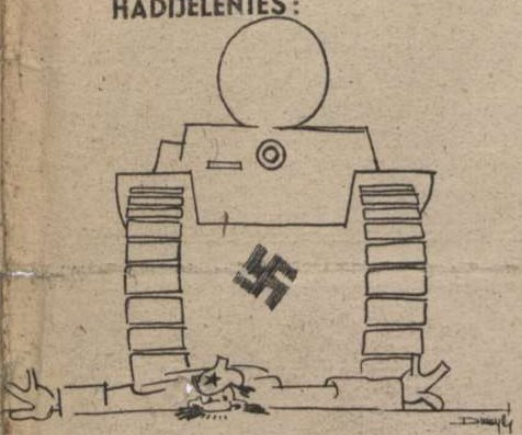

«Ismét keletre tevődött át a háború súlypontja . . .»

NEGER ÖNÁMÍTÁS AFRIKÁBAN

— «Nagyon szép, amerikai tábornok úr! Mi a szabad négerek kormánya, szívből köszöntjük a szabadságért harcoló fehér hadsereget . . .»

CSALÁDI TALÁLKOZÓ CASABLANCÁBAN

— Smüle! Ilyen daliás khatana lettél Amerikában? . . .

— Samukám! Te is elkerültél Tarnopolból? . . .

— Néze Svarc, én kértem feketét és azt mondják, hogy nincs feketéjük, mert csak feketén tudnák beszerezni a feketét! . . .

FEKETEPIAC

— Az istenért, Mari? Mi ez a tyúkvalék?

— Mit csináljak, ha már a tejet feketén adják!

ILYEN A FEKETEPIAC! . . .

AMIG EGY TYÚK ELJUT ODÁIG . . .

A fehér tyúk színeváltozása a fekete piacon.

A MAROKKÓI ZSIDÓK FELSZABADÍTÁSA

Londoni jelentés szerint a s[illegible] folttól megszabadított afrikai héberek egy diadalmenetet rendeztek Marokkóban s éltették a demokráciákat . . .

SÜVÍT A GRÁNÁT...

A lapot küldi:

Cim:

Tábori posta szám: